

ÚRAD
PRE REGULÁCIU
SIĚŤOVÝCH
ODVETVÍ

Národná správa 2021

(pre účely Európskej komisie, ACER a CEER)

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Slovenská republika

Obsah

OBSAH	2
ZOZNAM NAJPOUŽÍVANEJŠÍCH SKRATIEK	4
VEDENIE ÚRADU	6
HLAVNÉ TRENDY A ZMENY V OBLASTI VÝVOJA TRHOV A REGULÁCIE	7
Hodnotenie vývoja trhu a regulácie v roku 2021	7
Dopad významného rastu cien energií	7
Inštitút dodávky poslednej inštancie a ukončenie činnosti významného dodávateľa	8
Vplyv pandémie COVID-19 na vnútorný trh s energiou	9
Význam spustenia projektu dočasného prepojenia trhov (Interim Coupling Project, ICP)	10
Očakávané udalosti ovplyvňujúce trh a reguláciu v nasledujúcom období	12
Predpokladané uvedenie do prevádzky flow-based metodiky výpočtu a prideľovania kapacít na denných trhoch v Core regióne v priebehu roka 2022	12
Uvedenie do prevádzky 3. bloku jadrovej elektrárne EMO, význam a hlavné dopady	13
Zmena štruktúry a výpočtu požiadaviek na podporné služby z dôvodu implementácie príslušných nariadení EK	14
Regulačná politika na roky 2023-2027	15
Stav prípravy - vecne aj časovo v súlade s príslušnou legislatívou	15
Stručné predstavenie novej regulačnej politiky s opisom a odôvodnením hlavných zmien v porovnaní s predchádzajúcou regulačnou politikou	16
1. ELEKTROENERGETIKA	18
Popis a zadefinovanie účastníkov trhu s elektrinou	19
Elektroenergetická infraštruktúra	21
Podporné a systémové služby	21
Prenosová sústava	24
Prevádzkovateľ prenosovej sústavy SEPS, a.s.	25
Distribučné sústavy	25
Tarifa za prevádzkovanie systému	27
Prepojenie trhov s elektrinou	28
Vnútorný trh - cezhraničné prepojenie	28
Prepojenie veľkoobchodných trhov s elektrinou	29
Európske platformy na výmenu regulačnej energie	29
Veľkoobchodný trh	29
Maloobchodný trh	31
Dodávka elektriny pre domácnosti	32
Dodávka elektriny pre malé podniky	33
Dodávka poslednej inštancie	35
HHI	35
Zmena dodávateľa elektriny	36
Výroba elektriny z OZE a KVET	37
Podporované technológie	37
Cenové rozhodnutia a potvrdenia o pôvode elektriny	38
Referenčné hodnoty investičných nákladov	39
Stav a vyhodnotenie repoweringu	41
Zúčtovateľ podpory a výkupca elektriny vyrobenej z OZE a KVET	42
Podiel elektriny vyrobenej z OZE a KVET na celkovom objeme vyrobenej elektriny v SR za rok 2021	43

2. PLYNÁRENSTVO	45
Účastníci trhu s plynom v SR	46
Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka... ..	48
Technické podmienky.....	48
Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby	48
Rozhodnutia podľa nariadení EK	49
Plynárenská infraštruktúra	49
Prepravná sieť.....	49
Technická funkčnosť prepravnej siete	50
Prepravná kapacita	50
Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca.....	52
Distribučná sieť.....	53
Vyvažovanie distribučnej siete.....	53
Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.	53
Prevádzkovatelia LDS.....	54
Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu	54
Veľkoobchodný trh s plynom	55
Maloobchodný trh s plynom	57
Dodávka plynu zraniteľným odberateľom.....	57
DPI	61
HHI	61
Switching	62
3. OCHRANA SPOTREBITEĽA A ALTERNATÍVNE RIEŠENIE SPOROV	63
Ochrana spotrebiteľa	63
Alternatívne riešenie sporov	65
Štandardy kvality	67
4. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA A REMIT	68
Aktivity úradu súvisiace s legislatívnou činnosťou EÚ	68
Spolupráca s ACER a partnerskými regulačnými orgánmi.....	69
Bilaterálne stretnutia na pôde úradu v Bratislave.....	69
REMIT	70

Zoznam najpoužívanejších skratiek

ACER	Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulátorov v oblasti energetiky (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
PXE	energetická burza špecializujúca sa na energetické trhy strednej a juhovýchodnej Európy (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE)
CR	cenové rozhodnutia za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny, za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny, za pripojenie do sústavy, za dodávku elektriny pre domácnosti a malé podniky a za dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie, tarify TSS, TPS, podporné služby
CEER	Rada európskych energetických regulátorov (Council of European Energy Regulators)
Core región	región CORE (zložený z hraníc ponukových oblastí 13 členských štátov EÚ, kam patrí aj SR), v ktorom sa uskutočňuje simultánný výpočet cien elektriny a cezhraničných tokov
DPI	inštitút dodávky elektriny alebo dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie
DPH	daň z pridanej hodnoty
Desaťročný plán	Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete/prenosovej sústavy
EK	Európska komisia
EMO	Elektrárň Mochovce
ERRA	Regionálne združenie energetických regulátorov (Energy Regulators Regional Association)
EÚ	Európska únia
FVE	fotovoltická elektrárň
HHI	Herfindahl-Hirschmanov Index
ICP	Interim Coupling Project – projekt dočasného prepojenia denných trhov s elektrinou krajín DE-AT-PL-CZ-SK-HU-RO
KVET.....	kombinovaná výroba elektriny a tepla
LNG	skvapalnený zemný plyn
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR

NTC.....	čistá prenosová kapacita (net transmission capacity)
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PK	prerušenie konania
PpS	podporné služby
REMIT	nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiami
repowering	predĺženie doby podpory so zníženou cenou elektriny
SEPS, a.s.	Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.
SR	Slovenská republika
TPS	tarifa za prevádzkovanie systému
TSS	tarifa za systémové služby
úrad	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VÚKVET	vysokoúčinná kombinovaná výroba elektriny a tepla
zákon č. 250/2012 Z. z...	zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov
zákon č. 251/2012 Z. z...	zákon č. 251/2012 Z. z o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 309/2009 Z. z...	zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 211/2000 Z. z...	zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
ZK	zastavenie konania
4MMC	projekt prepojenia denných trhov s elektrinou (market coupling) štyroch krajín (Česká republika, SR, Maďarsko, Rumunsko)

Vedenie úradu

Andrej Juris
predseda

Szabolcs Hodosy
podpredseda

Martin Horváth
podpredseda

Hlavné trendy a zmeny v oblasti vývoja trhov a regulácie

Hodnotenie vývoja trhu a regulácie v roku 2021

Dopad významného rastu cien energií

Úrad pravidelne zverejňuje informácie o vývoji burzových cien elektriny a plynu na svojom webovom sídle v grafickom zobrazení.

Vývoj trhových cien elektriny a plynu v Európe nie je možné nikdy presne predikovať, nakoľko závisí predovšetkým od dopytu a ponuky, ale aj od množstva iných faktorov a tiež od podmienok hospodárskej, energetickej a politickej situácie v danej geografickej oblasti a v posledných rokoch aj od pretrvávajúcej celosvetovej pandémie COVID-19, ktorá ovplyvňuje priebeh hospodárskeho vývoja v eurozóne. Energetické komodity sú často obchodované na spoločných energetických burzách a preto sa navzájom ovplyvňujú, napr. vývoj trhových cien elektriny ovplyvňoval aj nárast nákladov na prevádzku plynových elektrární, odrážajúci enormný rast cien plynu a tiež rast cien na trhu s emisnými povolenkami.

Prvá polovica roku 2021 nebola tak poznačená vysokými trhovými cenami elektriny a plynu, situácia sa začala dramaticky meniť až koncom roku 2021, kedy trhové ceny zaznamenali neúmerný nárast, pričom vysoká cenová hladina a vysoká miera nestability pretrváva aj v roku 2022.

Koncové ceny elektriny a zemného plynu pre domácnosti a malé podniky podliehajúce cenovej regulácii sa skladajú z viacerých cenových položiek, ktoré majú samostatne stanovenú metodiku regulácie. Regulované ceny dodávky elektriny a plynu sú určené pre tzv. zraniteľných odberateľov, ktorých definícia je ustanovená v legislatíve. Pri stanovení regulovaných cien energií na rok 2022 bolo cieľom úradu v maximálnej miere využiť regulačné rámce a metodiku na minimalizáciu dopadov nárastov trhových cien energií na odberateľov, ako aj preverenie výšky oprávnených nákladov a primeraného zisku regulovaných subjektov.

Úrad už v roku 2021 prijal kľúčové regulačné opatrenia, ktoré prispeli k zmierneniu dopadov trhových cien elektriny a plynu na domácnosti a malé podniky pre rok 2022 a prehodnotil:

- referenčné obdobie na kalkuláciu maximálnej priemernej ceny elektriny a plynu pre regulovanú cenu dodávky elektriny a plynu,
- primeraný zisk prevádzkovateľom elektrizačných sústav a plynárenských sietí,
- zahrnutie časti príjmov zo sankcií za dodávky jalovej elektriny do sústavy a nedodržanie požadovanej hodnoty účinníka do regulovaných príjmov.

- zníženie tarify za prevádzkovanie systému prostredníctvom implementácie prolongácie podpory obnoviteľných zdrojov energie o päť rokov.

Inštitút dodávky poslednej inštancie a ukončenie činnosti významného dodávateľa

Inštitút dodávky poslednej inštancie (DPI) je definovaný v zákone č. 251/2012 Z. z. Predstavuje nástroj ochrany tých odberateľov, ktorých pôvodný dodávateľ stratil spôsobilosť vykonávať činnosť dodávky energií. Úrad už v minulosti vydal právne záväzné vykonávacie predpisy, ktoré upravujú pravidlá dodávok v režime DPI. Zároveň rozhodol o výbere a schválení konkrétnych subjektov ako dodávateľov poslednej inštancie a rovnako rozhodol o maximálnych cenách za dodávku elektriny alebo plynu dodávateľmi poslednej inštancie, vrátane podmienok uplatnenia cien, podľa ktorých dodávateľia DPI počítajú cenový strop pre cenník DPI, s prihliadnutím na aspekty ochrany odberateľa. Ak dodávateľ elektriny alebo plynu prestane vykonávať dodávku elektriny alebo plynu do odberného miesta odberateľa elektriny alebo plynu, odberateľ nezostane bez energie, nakoľko dodávateľ poslednej inštancie preberá dodávku elektriny alebo plynu za pôvodného dodávateľa do odberných miest, s cieľom zabezpečiť plynulú a neprerušenu dodávku elektriny alebo plynu. Dodávka poslednej inštancie chráni všetkých odberateľov elektriny alebo plynu, domácnosti, malé i veľké podniky.

Na celom území SR je na základe rozhodnutia úradu dodávateľom poslednej inštancie v oblasti dodávok plynu spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a.s. a dodávateľmi poslednej inštancie v oblasti dodávok elektriny sú dodávateľia elektriny podľa regionálnych distribučných sústav: ZSE Energia, a.s., Stredoslovenská energetika, a.s. a Východoslovenská energetika a.s.

DPI sa začína dňom nasledujúcim po dni, keď pôvodný dodávateľ elektriny alebo plynu stratil právnu spôsobilosť dodávať elektrinu a plyn a dodávateľovi poslednej inštancie bola táto skutočnosť oznámená a trvá najviac tri mesiace. Režim DPI sa môže skončiť skôr v prípade, že odberateľ plynu uzatvorí zmluvu o dodávke elektriny alebo plynu alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny alebo plynu s novým dodávateľom elektriny alebo plynu. Úrad v tejto súvislosti odporúča odberateľom elektriny alebo plynu uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo plynu alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny alebo plynu s novým dodávateľom elektriny alebo plynu čo najskôr, nakoľko cena za dodávku elektriny alebo plynu v režime dodávky poslednej inštancie je vyššia ako cena podľa uzatvorenej zmluvy o dodávke elektriny alebo plynu alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny alebo plynu s dodávateľom elektriny alebo plynu v normálnom režime pre odberateľov elektriny alebo plynu v regulovanom ako aj neregulovanom segmente trhu s elektrinou alebo plynom.

V októbri 2021 stratil spôsobilosť dodávať elektrinu a plyn pre odberateľov významný dodávateľ elektriny a plynu predovšetkým v oblasti dodávok elektriny a plynu pre domácnosti - spoločnosť SLOVAKIA ENERGY, s.r.o., ktorá dodávala elektrinu a plyn do približne 295 000 odberných miest. Táto udalosť predstavovala pre dodávateľov poslednej inštancie neočakávané náklady v rámci dodatočného zabezpečenia elektriny a plynu pre obsluhu všetkých odberateľov, ktorí sa ocitli v ich zákazníckom portfóliu. Vyhláška č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov ustanovuje, že ak odberateľ elektriny alebo plynu v domácnosti po skončení dodávky poslednej inštancie zostane v bilančnej skupine dodávateľa poslednej inštancie, dodávateľ poslednej inštancie odberateľovi elektriny alebo plynu v domácnosti vráti rozdiel medzi cenou za dodávku poslednej inštancie a cenou zmluvne dohodnutou v zmluve o združenej dodávke elektriny alebo plynu platnou po skončení dodávky poslednej inštancie. Vrátenie rozdielu ceny predstavuje vysoký náklad pre dodávateľa najmä v čase, ak trhové ceny v čase začiatku režimu dodávky poslednej inštancie sú významne vyššie ako regulovaná cena - v tom čase boli trhové ceny aj trojnásobne vyššie ako regulované ceny.

Úrad vydal a zverejnil na svojom webovom sídle viac usmernení pre odberateľov, ktorí sa ocitli v režime dodávky poslednej inštancie, rovnako ako aj odporúčania pre dodávateľov poslednej inštancie.

Vplyv pandémie COVID-19 na vnútorný trh s energiou

Aj v roku 2021 pokračoval negatívny dopad pandémie COVID-19 na veľkoobchodné, ako aj národné trhy v EÚ. Úrad v tejto mimoriadnej situácii intenzívne komunikoval so všetkými účastníkmi trhu v SR tak, aby v oblasti regulácie, v medziach svojich zákonných kompetencií, prijal maximálne efektívne, systémové a komplexné riešenia, ktoré by zaručili bezpečnosť a stabilitu celej sústavy, a tiež zmiernili negatívne dopady zdražovania na zraniteľných odberateľov. Svoje kroky v tejto súvislosti úrad koordinoval s ústrednými orgánmi štátnej správy, relevantnými účastníkmi trhu a tiež s ústredným krízovým štábom.

Prebiehajúca pandémia koronavírusu celkovo nemala v roku 2021 tak negatívny vplyv na hospodársku aktivitu v SR, ako to bolo v roku 2020. Oživenie rastu ekonomiky v roku 2021 ale malo v celoeurópskom priestore vplyv na rastúci dopyt po elektrine a plyne, čo tiež čiastočne prispelo k zvýšeniu trhových cien elektriny a plynu, a to sa v konečnom dôsledku odzrkadlilo na vyššej regulovanej cene za dodávku elektriny a plynu pre domácnosti a malé podniky v roku 2022.

Postupný rast ekonomiky v roku 2021 v porovnaní s rokom 2020 aj napriek opatreniam prijatých vládou SR pri riešení pandemickej situácie prispel k celkovej vyššej spotrebe elektriny v SR v roku 2021 oproti roku 2020.

Situácia na trhu so zemným plynom v roku 2021 bola poznačená prudkým trhovým cenovým výkyvom, ktorý spôsobila pandémia COVID-19. V priebehu roku nastal prudký rast cien plynu a navyše prišlo aj ekonomické oživenie, keď sa krajiny začali dostávať zo situácie spôsobenej pandémiou a s tým súvisiacimi opatreniami. Výsledkom nerovnováhy bol vysoký dopyt po plyne, za ktorým výrazne zaostávala jeho ponuka a nasledoval tlak na trhovú cenu zemného plynu, ktorá sa v druhom polroku 2021 vyšplhala neobvykle vysoko.

Pandémia COVID-19 v roku 2021 výraznou mierou neovplyvnila množstvo elektrickej energie vyrobenej v zariadeniach OZE a KVET. Postupné uvoľňovanie pandemických opatrení v priebehu roka 2021 spôsobilo oživenie a rast ekonomickej aktivity nielen v Európe, ale aj na Slovensku. Celosvetové oživenie hospodárstva, a najmä dominantného priemyslu spôsobilo výrazný tlak na burzové ceny energetických komodít, čo vyústilo do prudkého nárastu ceny elektriny nielen na pražskej burze PXE, ale aj na spotovom trhu na Slovensku. Uvedené faktory a hlavne stále v priebehu roka 2021 stúpajúca cena elektriny na dennom trhu spôsobili zmiernenie tlaku na zvyšovanie TPS a taktiež finančnú stabilitu zúčtovateľa podpory OKTE, a.s., ktorý prostredníctvom tarify vypláca podporu doplatkom na elektrinu vyrobenú z OZE a KVET.

Význam spustenia projektu dočasného prepojenia trhov (Interim Coupling Project, ICP)

Po úspešnom prepojení trhov medzi SR, Českom a Maďarskom v roku 2012 a medzi SR, Českom, Maďarskom a Rumunskom koncom roka 2014 došlo k prepojeniu dvoch cenovo plne prepojených krátkodobých operátorov trhu (OTE, OPCOM) a dvoch servisovaných krátkodobých operátorov trhu (OKTE, HUPX) prostredníctvom energetickej burzy EPEX SPOT.

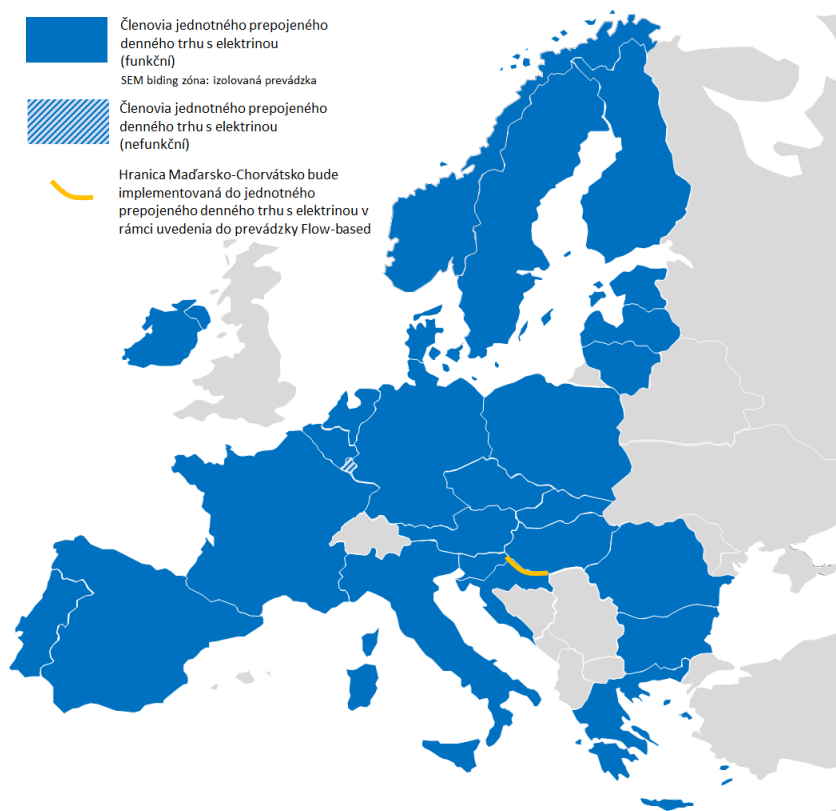
OTE, OPCOM a EPEX SPOT pôsobili ako rotujúci koordinátori pri zabezpečovaní riešenia na princípe PCR (price coupling of regions - jednotné cenové prepojenie regiónov), ktoré bolo v súlade s európskym cieľovým modelom. Všetci prevádzkovatelia prenosových sústav mali rovnocenné postavenie a boli prepojení cez jednu spoločnú platformu umožňujúcu jednoduchú rotujúcu zmenu rolí príslušných krátkodobých operátorov trhu. V septembri 2020 EK vydala usmernenie, v ktorom stanovila prioritu realizácie ďalších projektov kľúčových pre prepojenie denných trhov s elektrinou v Európe. Podľa usmernenia sa ako prvý mal spustiť dočasný projekt prepojenia trhov ICP, ktorým sa mali prepojiť denné trhy s elektrinou krajín Nemecka, Rakúska, Poľska, Českej republiky, SR, Maďarska a Rumunska. ICP bol dňa 17.06.2021 úspešne spustený

do prevádzky, čo umožňuje cezhraničný denný obchod prostredníctvom implicitných aukcií. Prepojenie trhov maximalizuje toky elektriny z oblastí s nižšou cenou do oblastí s vyššou cenou s uvažovaním dostupného objemu cezhraničných prenosových kapacít vypočítaných použitím metodiky NTC na šiestich nových cezhraničných profiloch: Poľsko-Nemecko, Poľsko-Česko, Poľsko-SR, Česko-Nemecko, Česko-Rakúsko, Maďarsko-Rakúsko. Následne ceny v jednotlivých ponukových oblastiach konvergujú.

ICP predstavuje dôležitý krok smerom k rozšíreniu jednotného prepojenia denných trhov s elektrinou v Európe, ktoré je predpokladané v rámci nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (CACM). Ďalším krokom k dosiahnutiu tohto cieľa je spustenie prevádzky prepojenia trhov s elektrinou na základe tzv. flow-based (založenej na tokoch energie) metodiky výpočtu kapacity v regióne výpočtu kapacity Core (tzv. projekt *Core Flow-Based Market Coupling*). Tento projekt je cieľovým modelom pre jednotne prepojený denný, a následne tiež vnútrodenný a dlhodobý trh s elektrinou (viď nasledujúca kapitola).

Úspešná implementácia ICP je výsledkom úzkej spolupráce nominovaných organizátorov trhov s elektrinou (spoločnosti EPEX SPOT, EXAA, HUPX, NordPool/EMCO, OKTE, OPCOM, OTE, TGE), prevádzkovateľov prenosových sústav (50Hertz, APG, ČEPS, MAVIR, PSE, SEPS, TenneT DE, Transelectrica) spolu s príslušnými národnými regulačnými orgánmi (ANRE, BNetzA, E-Control, ERÚ, MEKH, URE, ÚRSO).

Obrázok 1 Členovia/krajiny jednotného prepojeného denného trhu s elektrinou

Očakávané udalosti ovplyvňujúce trh a reguláciu v nasledujúcom období

Predpokladané uvedenie do prevádzky flow-based metodiky výpočtu a pridelovania kapacít na denných trhoch v Core regióne v priebehu roka 2022

Flow-Based metodika výpočtu kapacít berie do úvahy fyzikálne obmedzenia v prevádzke elektrizačných sústav na základe dostupných rezerv na kritických sieťových prvkoch sústavy (hlavne na vedeniach) a koeficientoch PTDF (angl. power transfer distribution factors) definovaných pre každé kritické vedenie sústavy a každú ponukovú oblasť v regióne výpočtu kapacít Core. Tieto koeficienty popisujú, ako zmena salda (import alebo export) každej ponukovej oblasti zmení tok elektriny na každom z kritických vedení sústavy. V porovnaní s metodikou NTC je vo flow-based metodike uvažované aj s reálnou impedanciou sústavy, a preto by mali byť obchodné toky totožné s reálnymi, čím sa minimalizujú neplánované kruhové toky ohrozujúce bezpečnosť prenosovej sústavy.

Core región pozostáva z hraníc ponukových oblastí nasledujúcich členských štátov EÚ: Rakúsko, Belgicko, Chorvátsko, Česká republika, Francúzsko, Nemecko, Maďarsko, Luxembursko, Holandsko, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko.

V roku 2021 prebiehal proces príprav na implementáciu flow-based metodiky výpočtu kapacít v procese jednotného prepojenia denných trhov s elektrinou v Core regióne s oneskorením prác v porovnaní s plánom, pričom uvedenie do prevádzky bolo naplánované na 20.04.2022. Najnovšie bol ale aj tento termín kvôli potrebe spoľahlivejšieho otestovania celého systému posunutý a stanovený na 08.06.2022.

Obrázok 2 Členovia/krajiny jednotného prepojeného denného trhu s elektrinou

Uvedenie do prevádzky 3. bloku jadrovej elektrárne EMO, význam a hlavné dopady

Rok 2021 sa niesol v znamení certifikácie 3. jadrového bloku elektrárne Mochovce (EMO) zo strany Úradu jadrového dozoru SR, ktorý 14.05.2021 vydal prvostupňové rozhodnutie na zavezenie paliva, vrátane povolenia na nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi a vyhoretým jadrovým palivom a povolenia na predčasné užívanie stavby. Súčasťou preverenia pripravenosti tretieho bloku na prevádzku boli aj dve medzinárodné preverky zo strany Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (misia Pre-OSART) a druhá zo

strany Svetovej asociácie prevádzkovateľov jadrových elektrární (misia WANO), ktoré potvrdili ako technickú, tak aj bezpečnostnú pripravenosť bloku na prevádzku.

Z dôvodu napadnutia prvostupňového rozhodnutia sa očakáva finálne ukončenie procesu certifikácie zo strany ÚJD na začiatku druhého kvartálu roka 2022, čím už nič nebude brániť následnému procesu zavážania paliva do tretieho bloku a začatiu tzv. fyzikálneho a následne aj energetického spúšťania.

Predpokladaný termín dosiahnutia reálnej komerčnej prevádzky 3. bloku sa očakáva koncom roka 2022.

Zmena štruktúry a výpočtu požiadaviek na podporné služby z dôvodu implementácie príslušných nariadení EK

Na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou prešli od roku 2022 zmenou nielen výpočty požiadaviek podporných služieb, ale aj spôsob obstarávania podporných služieb, čo predstavuje optimalizáciu objemu požiadaviek na zaistenie podporných služieb, ako aj nákladov na obstaranie disponibility a nákupu regulačnej elektriny. Zavedením denných výberových konaní sa zabezpečilo efektívne kontrahovanie podporných služieb.

Úrad rozhodnutím č. 0007/2021/E-EU udelil slovenskému prevádzkovateľovi prenosovej sústavy výnimku na krátkodobé výberové konania na mesačnej báze najmä v prípadoch odhlásenia existujúcich kontraktov zo strany poskytovateľov podporných služieb alebo vypovedania rámcových zmlúv na poskytovanie podporných služieb v roku 2022 za účelom zaistenia dostatočného množstva podporných služieb pre potreby zaistenia bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy SR. V roku 2022 je možné očakávať zníženie obstaraného objemu niektorých druhov regulačnej elektriny z dôvodu stavu trhov s energiami v prvom polroku 2022, konkrétne zníženia predpokladaného odberu najväčšieho odberateľa na Slovensku (Slovalco, a.s.), ako aj posunom termínu uvedenia do prevádzky 3. bloku EMO.

V roku 2022 sa predpokladá spustenie prevádzky európskych platforiem na výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie a pripájanie sa niektorých európskych prevádzkovateľov PS k týmto platformám. Úrad udelil slovenskému prevádzkovateľovi prenosovej sústavy výnimku pripojiť sa k európskym platformám na výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie najneskôr do 24.07.2024, rozhodnutím č. 0003/2021/E-EU.

Regulačná politika na roky 2023-2027

Stav prípravy - vecne aj časovo v súlade s príslušnou legislatívou

Príprava novej regulačnej politiky pre 6. regulačné obdobie (2023 - 2027) postupovala v súlade s časovým harmonogramom tak, ako ho definuje § 8 zákona o regulácii v sieťových odvetviach.

Úrad zverejnil návrh regulačnej politiky 30. novembra 2021. Týmto začal proces verejnej konzultácie, do ktorého sa mohla zapojiť široká verejnosť a regulované subjekty zaslaním pripomienok.

Ďalší proces už presahoval rámec roka 2021. V čase vzniku tejto výročnej správy bol presah do roku 2022 a ďalší proces nasledovný:

Verejná konzultácia trvala do 15. januára 2022. Následne úrad uplatnené pripomienky vyhodnotil a mnohé z nich do návrhu dokumentu zapracoval. Celkovo sa do verejného pripomienkovania zapojilo 32 pripomienkujúcich subjektov. Úradu bolo doručených spolu 413 pripomienok. Z nich čiastočne alebo plne zapracovaných bolo spolu 131. Ďalších 39 pripomienok bolo vysvetlených.

V súlade s § 8 ods. 3 zákona o regulácii v sieťových odvetviach úrad zverejnil vyhodnotenie pripomienok k návrhu novej regulačnej politiky do 28. februára 2022, ktorý je posledným rokom končiaceho regulačného obdobia.

Ďalším krokom v príprave novej regulačnej politiky bolo odoslanie návrhu v znení so zapracovanými pripomienkami Ministerstvu hospodárstva SR a Ministerstvu životného prostredia SR dňa 28. februára 2022. Ministerstvá mali možnosť do 15. marca 2022 zaslať späť svoje vyjadrenia k súladu návrhu regulačnej politiky s energetickou politikou SR, resp. s vodohospodárskou politikou SR.

Následne sa stanoviskami ministerstiev zaoberala Regulačná rada, ktorá ich vyhodnotila. Regulačná rada v súlade § 8 ods. 5 zákona o regulácii v sieťových odvetviach prijala dňa 29.03.2022 novú regulačnú politiku pre 6. regulačné obdobie. Nové regulačné obdobie sa začne 01.01.2023 a jeho dĺžka bude 5 kalendárnych rokov.

V nadväznosti na prijatie regulačnej politiky začal úrad pripravovať návrhy nových regulačných vyhlášok, ktorými nastaví celkový rámec pre nadchádzajúce 6. regulačné obdobie začínajúce 1. januára 2023.

Nová regulačná politika vychádza zo skúseností z 5. regulačného obdobia, rovnako však reflektuje aj nové témy, najmä legislatívny balík EÚ *Čistá energia pre všetkých Európanov* (tzv. zimný energetický balík), či pripravovaný plynárenský legislatívny balík a balík *Fit for 55*. Dôraz kladie na podporu hospodárskej súťaže, ochranu spotrebiteľa, podporu inovácií v sieťových odvetviach a v neposlednom rade na podporu tých technológií a obchodných modelov, ktoré sú šetrné z hľadiska ochrany klímy.

V zmysle zákona č. 250/2012 Z.z. je regulačná politika strategickým dokumentom, ktorý definuje hlavné zásady, regulačné metódy a ciele vykonávania regulácie počas určeného regulačného obdobia. Regulačná politika pre 6. regulačné obdobie bola prijatá ako dokument, ktorý reflektuje všetky zásadné zmeny a trendy v elektroenergetike, plynárenstve, teplárenstve a vodohospodárstve, ktoré sú v súčasnom období relevantné. Súčasne je text kompatibilný s očakávanými zmenami vyplývajúcimi z nadchádzajúcej transpozície európskej legislatívy do národného právneho poriadku, ale taktiež už reflektuje aj súčasnú komplikovanú situáciu na veľkoobchodných energetických trhoch v dôsledku vývoja hospodárstva v čase pandémie COVID-19 ako i v kontexte vojny na Ukrajine.

Cieľom regulačnej politiky na nadchádzajúce regulačné obdobie je vytvoriť transparentné a predvídateľné regulačné prostredie, ktoré je motivujúce pre investície a súčasne vytvorí podmienky pre efektívnu realizáciu politík EÚ, ktoré vyplývajú primárne z legislatívneho balíka *Čistá energia pre všetkých Európanov* (4. energetický balík), ale i z pripravovaných balíkov *Fit for 55* a *Gas Package*.

Kľúčovým faktorom ovplyvňujúcim 6. regulačné obdobie sú zmeny v európskej legislatíve. Východiskom je najmä prijatie legislatívno-regulačného rámca EÚ, ktorý je ako balík nariadení a smerníc známy pod názvom *Čistá energia pre všetkých Európanov* (tzv. 4. energetický balík). Legislatívny balík prináša zásadné zmeny naprieč hlavnými súčasťami energetickej politiky EÚ: podpora OZE, znižovanie produkcie emisií skleníkových plynov a zvyšovanie energetickej efektívnosti. Tiež prináša i sériu nových konceptov, ktorými bude EÚ dosahovať legislatívne ciele; tieto sa týkajú najmä nového dizajnu trhu a riadenia energetickej únie. Zámerom EÚ je posilniť pozíciu spotrebiteľa, ktorý sa môže v budúcnosti stať „aktívnym spotrebiteľom“, ktorý elektrinu spotrebúva, vyrába, skladuje a taktiež poskytuje sústave služby akumulácie a flexibility. Cieľom je, aby mal každý koncový odberateľ v EÚ prístup k energiám, ktoré sú vyrobené environmentálne udržateľnými technológiami a sú dostupné za primeranú cenu. To okrem iného znamená

dostupnosť nových technologických riešení pre výrobu, meranie, skladovanie a manažment spotreby energií na úrovni všetkých odberných miest, teda naprieč celým spektrom odberateľov, od veľkých priemyselných firiem až po najmenšie domácnosti.

Okrem toho regulačná politika zohľadňuje aj skúsenosti nadobudnuté z udalostí v roku 2021, ktorý bol vo viacerých smeroch bezprecedentným. Na veľkoobchodnom komoditnom trhu došlo k extrémnemu nárastu cenovej úrovne a volatility. K zásadným udalostiam však došlo aj na národnej úrovni na Slovensku. Medzi nimi išlo najmä o odchod najväčšieho maloobchodného alternatívneho dodávateľa elektriny a významného dodávateľa plynu v segmente domácností z trhu. Dôsledkom bola aktivácia dodávky energií v režime DPI v širokom rozsahu. Rovnako bezprecedentné bolo vytvorenie neočakávaného prebytku finančných prostriedkov v systéme podpory výroby elektriny zo zdrojov na báze OZE a VÚKVET, čo je zásadne iný scenár než generovanie deficitu v predchádzajúcich obdobiach. Ďalšou anomáliou na národnom trhu v roku 2021 bol významne narastajúci dopyt po regulačnej elektrine, ktorý bol spôsobený „vývozom odchýlky“ účastníkmi veľkoobchodného trhu s elektrinou do zahraničia.

Hlavným poučením z vyššie uvedených skúseností bolo, že pri nastavovaní pravidiel regulácie musí úrad brať do úvahy všetky možné scenáre budúceho vývoja, a to aj vrátane tých málo pravdepodobných. Úrad sa preto zvlášť zameria na hľadanie vhodných nástrojov vecnej regulácie na ochranu odberateľov, medzi nimi aj na úpravu kvalifikačných kritérií pre vykonávanie činnosti dodávky energií koncovým odberateľom. Cieľom je upraviť pravidlá tak, aby dodávateľ, ktorý stratí spôsobilosť dodávať energiu svojim odberateľom, reálne znášal sekundárne vyvolané náklady systému spojené so zabezpečovaním DPI.

V neposlednom rade bolo potrebné zohľadniť i kontext udalostí v Európe v čase, v ktorom sa regulačná politika prijímala. Vysoká cenová hladina a miera volatility na veľkoobchodnom trhu s elektrinou sa začali v druhej polovici roka 2021. Toto sa premieta aj do vývoja na veľkoobchodnom trhu s plynom. Preto bolo potrebné zdôrazniť, že implementácia regulačnej politiky bude zohľadňovať a primerane reagovať aj na tieto externé faktory tak, aby bol dosiahnutý účel regulácie v zmysle § 3 zákona o regulácii, ktorým je „transparentným a nediskriminačným spôsobom zabezpečiť dostupnosť tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané ceny a v určenej kvalite“. Implementácia regulačnej politiky tak zohľadňuje aj meniacu sa situáciu na energetických trhoch v Európe v širších regionálnych súvislostiach.

Potrebné bolo tiež reflektovať i budúce nové iniciatívy EÚ, ktoré reagujú na vyššie opísané problémy s cieľom nastaviť spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu, rovnako diverzifikovať zdroje s cieľom znížiť závislosť krajín EÚ na

dovoze fosílnych palív a urýchliť celkovú transformáciu energetiky na nízko-uhlíkové, resp. bezemisné odvetvie, a to aj v dôsledku invázie Ruska na Ukrajinu vo februári 2022. Možno očakávať, že počas 6. regulačného obdobia vznikne viacero podobných iniciatív zo strany inštitúcií EÚ, ktoré bude potrebné zohľadňovať pri implementácii regulačnej politiky, resp. všeobecne v podmienkach výkonu regulácie na Slovensku.

1. Elektroenergetika

Úrad vykonáva cenovú ako aj vecnú reguláciu v oblasti elektroenergetiky, a to v pomerne širokom rozsahu - v celom reťazci od výroby až po dodávku konečnému spotrebiteľovi. Cenovej regulácii podlieha nielen prenos, distribúcia a dodávka elektriny a s nimi súvisiace služby, ale napríklad aj výkon činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, či výkon činnosti výkupcu elektriny.

V oblasti vecnej regulácie treba spomenúť schvaľovanie prevádzkových poriadkov jednotlivých prevádzkovateľov sústav, obchodných podmienok alebo vydávanie povolení na podnikanie v elektroenergetike. Spomedzi sieťových odvetví sa elektroenergetika jednoznačne radí k najdynamickejšiu a zároveň regulačne najzložitejšiemu odvetviu.

Rok 2021 v oblasti elektroenergetiky možno charakterizovať ako rok pomalého rozbehu ekonomiky. Svetové burzy po roku prepadu cien silovej elektriny zaznamenali rast, hlavne v druhom polroku, čo bolo spôsobené vyšším dopytom po elektrine z dôvodu rastu ekonomiky po poklesoch spôsobených pandémiou COVID-19.

Vysoké ceny na dennom trhu v priebehu roka 2021 zapríčinili aj zníženie nákladov na doplatok, čo spôsobilo, že po roku pandémie 2020 nastal prebytok finančných zdrojov v systéme podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET v rámci regulovanej činnosti spoločnosti OKTE, a. s. v oblasti zúčtovania podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET. Na základe tejto skutočnosti úrad v rámci regulačných nástrojov výrazne znížil historický deficit v systéme podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET a tak umoril podstatnú časť historického dlhu.

Zároveň bol rok 2021 aj piatim rokom regulačného obdobia 2017-2022. Nosnou témou v oblasti elektroenergetiky bol prebiehajúci proces transpozície európskych právnych predpisov zoskupených v tzv. „zimnom energetickom balíčku“ do národnej legislatívy. Úrad v tejto oblasti úzko spolupracoval s MH SR na príprave implementácie európskych predpisov do primárnej legislatívy.

Z hľadiska zvýšenia transparentného prístupu a otvorenej regulácie v oblasti elektroenergetiky je potrebné tiež poznamenať, že úrad zverejňuje od 01.09.2020 spolu s právoplatným cenovým rozhodnutím aj cenové návrhy regulovaných subjektov, cieľom čoho je zvýšiť dôveryhodnosť verejnosti voči úradu a zároveň prístup k podstatným informáciám, z ktorých sa vychádza pri cenovej regulácii.

Popis a zadefinovanie účastníkov trhu s elektrinou

1. výrobcovia elektriny (Slovenské elektrárne, a.s. - dominantný výrobca, podiel 63,51 %),
2. podporovaní výrobcovia elektriny z OZE a VU KVET,
3. organizátor krátkodobého trhu s elektrinou (OKTE, a.s.), inštitúcia na vyhodnocovanie a organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou a zabezpečovanie zúčtovania, vyhodnotenia a vysporiadania odchýlok na území SR,
4. prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR (SEPS, a.s.), výhradný držiteľ povolenia na prenos elektriny, prevádzkovateľ prenosovej sústavy, plniaci aj úlohy energetického dispečingu (zabezpečoval vyrovnanú bilanciu na vymedzenom území SR),
5. traja prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav (ZSD, a.s., SSD, a.s., VSD, a.s.),
6. prevádzkovatelia miestnych distribučných sústav (MDS), 142 prevádzkovateľov miestnych - distribučných sústav v areáloch výrobných, ale aj nevýrobných spoločností,
7. dodávatelia elektriny,
8. odberatelia elektriny,
9. výkupca elektriny.

Tabuľka 1 Prehľad rozhodnutí v oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike v rokoch 2017–2021 (bez OZE a KVET)

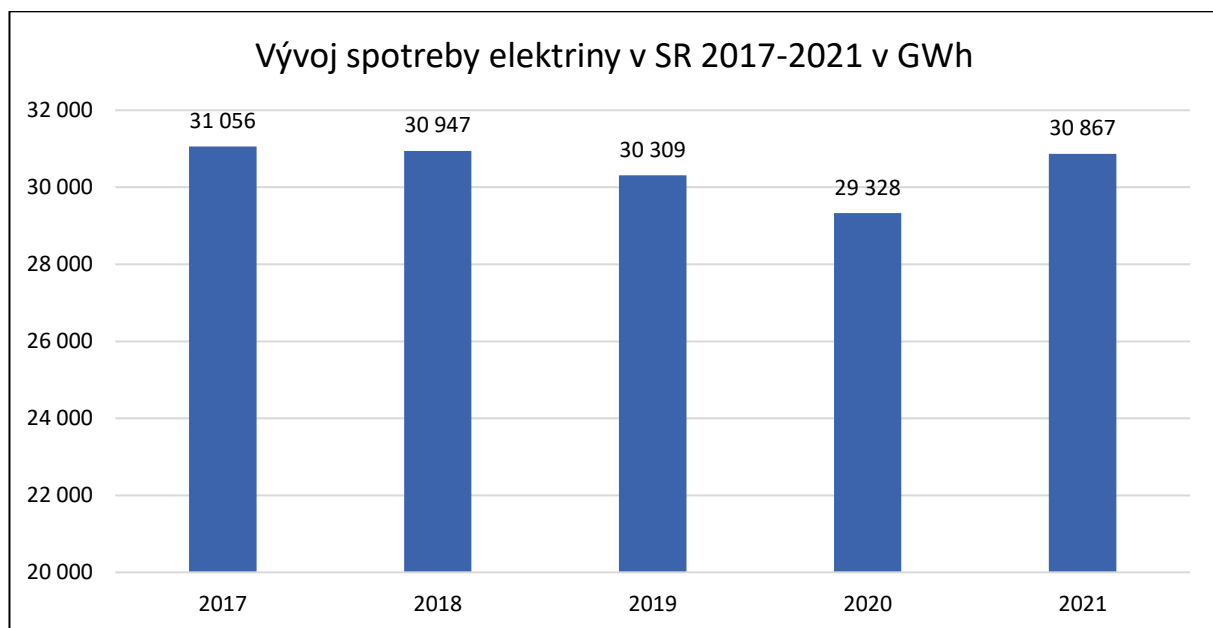
	2017	2018	2019	2020		2021	
				vydané na rok 2020	vydané na rok 2021	vydané na rok 2021	vydané na rok 2022
CR	487	331	301	49	112	213	104
PK	15	20	20	20	-	13	-
ZK	4	5	7	2	-	8	-

Tabuľka 2 Prehľad rozhodnutí v oblasti vecnej regulácie v elektroenergetike

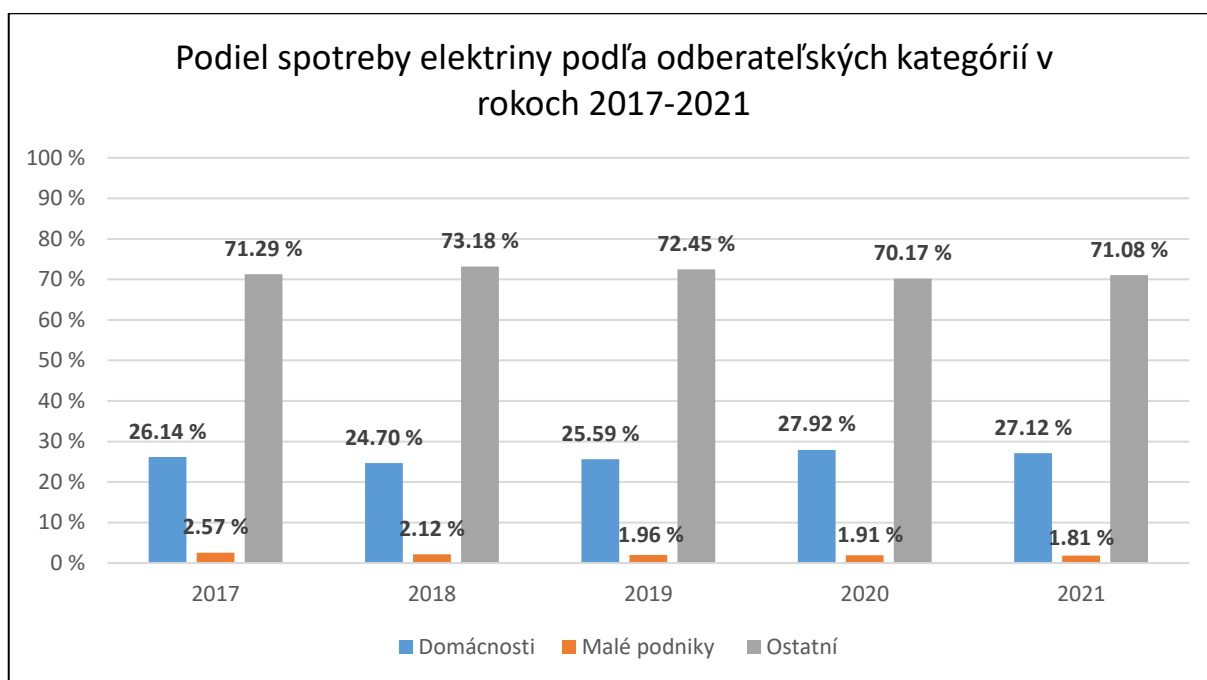
	Počet vydaných rozhodnutí			
	2018	2019	2020	2021
Prevádzkové poriadky	21	15	15	124
Obchodné podmienky	26	10	10	8
Rozhodnutia v zmysle legislatívy EÚ	20	27	5	7
Podmienky prepravy	2	4	2	1

Spotreba elektriny v SR v roku 2021 bola na úrovni 30 867 GWh, čo je o 5,25 % viac ako v roku 2020.

Obrázok 3 Vývoj spotreby elektriny v SR (2017-2021)

Obrázok 4 Spotreba elektriny podľa odberateľských kategórií (2017-2021)

Elektroenergetická infraštruktúra

Podporné a systémové služby

Podporné služby sú služby, ktoré prevádzkovateľ prenosovej sústavy nakupuje na voľnom trhu a prostredníctvom nich poskytuje užívateľom sústavy systémové služby, ktoré sú potrebné na dodržanie kvality dodávky elektriny a na zaistenie bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy SR. Výsledkom ich aktivácie je dodávka regulačnej elektriny.

Úrad na základe požiadavky rozsahu jednotlivých druhov podporných služieb určil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy SR celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb od ich certifikovaných poskytovateľov.

Zároveň určil maximálnu cenu za poskytovanie primárnej, sekundárnej regulácie činného výkonu a terciárnych regulácií činného výkonu v eurách na jednotku disponibilného elektrického výkonu a maximálny ročný náklad na zabezpečenie poskytovania diaľkovej regulácie napätia, jalového výkonu a štartu z tmy v eurách a tiež maximálnu cenu ponúkanej kladnej regulačnej elektriny a minimálnu cenu ponúkanej zápornej regulačnej elektriny pri aktivácii predmetného druhu podpornej služby.

Cena za obstaranú regulačnú elektrinu v eurách na jednotku množstva elektriny sa určovala transparentne na základe ponukových cien využitých elektroenergetických zariadení poskytovateľov podporných služieb ako:

- najvyššia cena elektriny elektroenergetického zariadenia poskytujúceho regulačnú elektrinu v štvrt' hodinovom rozlíšení, ak je regulačná elektrina kladná, najviac však maximálna cena určená cenovým rozhodnutím úradu v eurách za jednotku množstva elektriny,

- najnižšia cena elektriny elektroenergetického zariadenia poskytujúceho regulačnú elektrinu v štvrt' hodinovom rozlíšení, ak je regulačná elektrina záporná, najmenej však minimálna cena určená cenovým rozhodnutím v eurách za jednotku množstva elektriny.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR nakupoval rôzne typy podporných služieb potrebných na zabezpečenie systémových služieb od poskytovateľov podporných služieb. Cieľom bolo dosiahnuť minimálne náklady na zabezpečenie podporných služieb, pričom nákup je organizovaný otvoreným, transparentným a nediskriminačným spôsobom voči všetkým poskytovateľom.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR prednostne využíval ponuky z elektroenergetických zariadení na vymedzenom území pri zachovaní princípu minimalizácie nákladov na ich nákup. Technická spôsobilosť poskytovateľov podporných služieb sa preukazovala certifikačným meraním, ktorého postup je stanovený technickými podmienkami prístupu a pripojenia, pravidlami prevádzkovania prenosovej sústavy.

Tabuľka 3 Vývoj v oblasti poskytovania PpS

Ukazovateľ/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Počet poskytovateľov PpS	25	25	24	24	24
Počet poskytnutých ponúk poskytovateľmi PpS	3 637	2 809	2 429	2 673	4 162
Počet uzavretých zmlúv o poskytovaní PpS	32	29	52	30	30

Tabuľka 4 Porovnanie dodávok regulačnej elektriny v MWh

Druh regulačnej elektriny/rok	2020	2021	zmena 2021/2020 (%)
Primárna regulácia výkonu +	6 298	6 366	+ 1,37
Primárna regulácia výkonu -	-6 325	-6 361	+ 0,84
Sekundárna regulácia výkonu +	30 994	73 568	+ 138,01
Sekundárna regulácia výkonu -	-98 576	-28 269	-71,24
Terciálna regulácia výkonu 3 min. +	404	4 010	+ 896,23
Terciálna regulácia výkonu 3 min. -	-1 086	-176	-83,76
Terciálna regulácia výkonu 10 min. +	52	1 348	+ 2 502,28
Terciálna regulácia výkonu 10 min. -	0	0	-
Terciálna regulácia výkonu 15 min. +	98	624	+ 535,69
Terciálna regulácia výkonu 15 min. -	-298	0	- 100
Terciálna regulácia výkonu 30 min. +	0		-
Terciálna regulácia výkonu 30 min. -	0		-
Zníženie odberu	0	1 036	-
Zvýšenie odberu	0	0	-
Dovoz havarijnej výpomoci	0	0	-
SRN formou KP	-658	-152	-76,80
Negarantovaná regulačná elektrina +	0	0	-
Negarantovaná regulačná elektrina -	0	0	-
e-GCC+ \ IGCC+	51 410	140 922	174,87
e-GCC- \ IGCC-	-92 933	-68 731	-25,84
Kladná regulačná elektrina	89 256	227 873	156,00
Záporná regulačná elektrina	-199 875	-103 688	-47,98

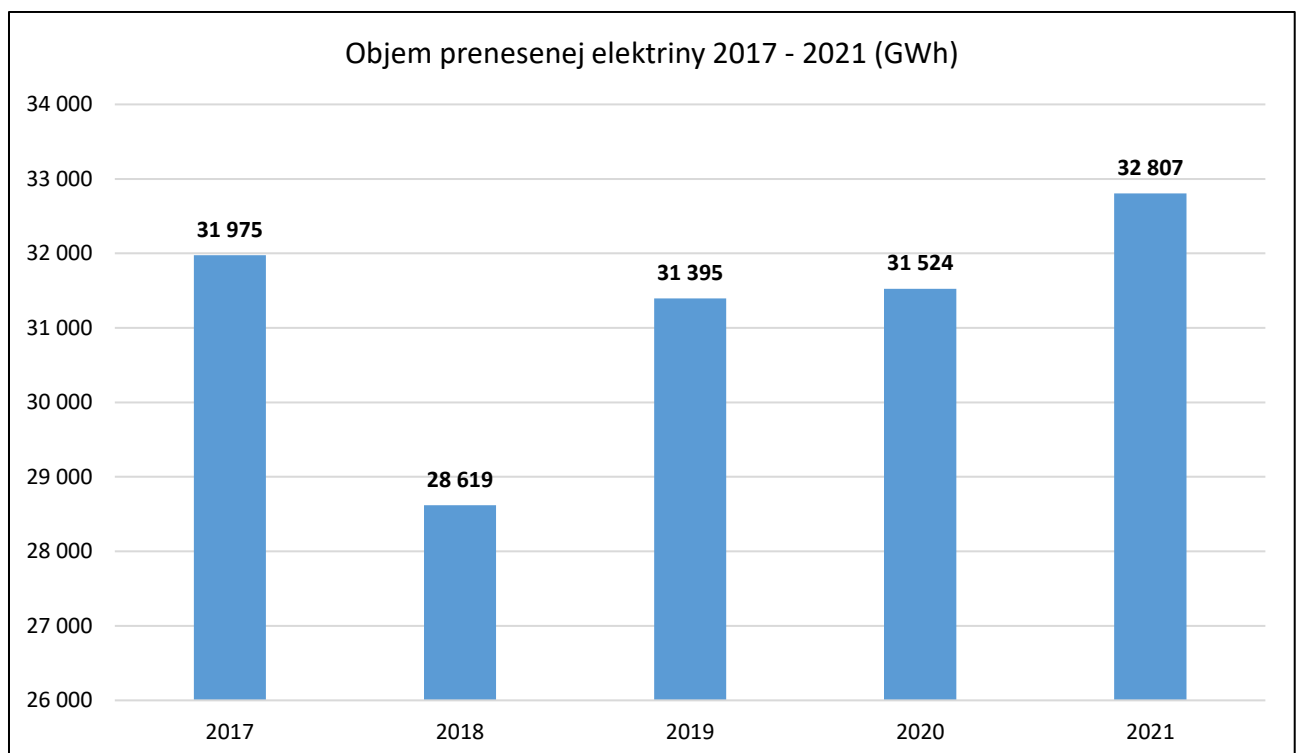
Prenosová sústava

Pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy stanovil úrad v roku 2021 sieťové tarify, ktoré mohol prevádzkovateľ prenosovej sústavy uplatniť voči užívateľom pripojeným do prenosovej sústavy v rozsahu:

- tarifa za rezervovanú kapacitu (€/MW/rok),
- tarifa za prenesenú elektrinu (€/MWh),
- tarifa za straty pri prenose elektriny prenosovou sústavou (€/MWh),
- tarifa za systémové služby (€/MWh).

V nasledujúcom grafe sú porovnané objemy prenesenej elektriny prenosovou sústavou. Nárast v roku 2021 v porovnaní s rokmi 2019 a 2020 je spôsobený zvýšeným dopytom po elektrine, čo bolo viditeľné aj na náraste spotreby elektriny v SR za rok 2021 z dôvodu zvýšenia ekonomického rastu po pandémie COVID-19.

Obrázok 5 Objem prenesenej elektriny (2017-2021)

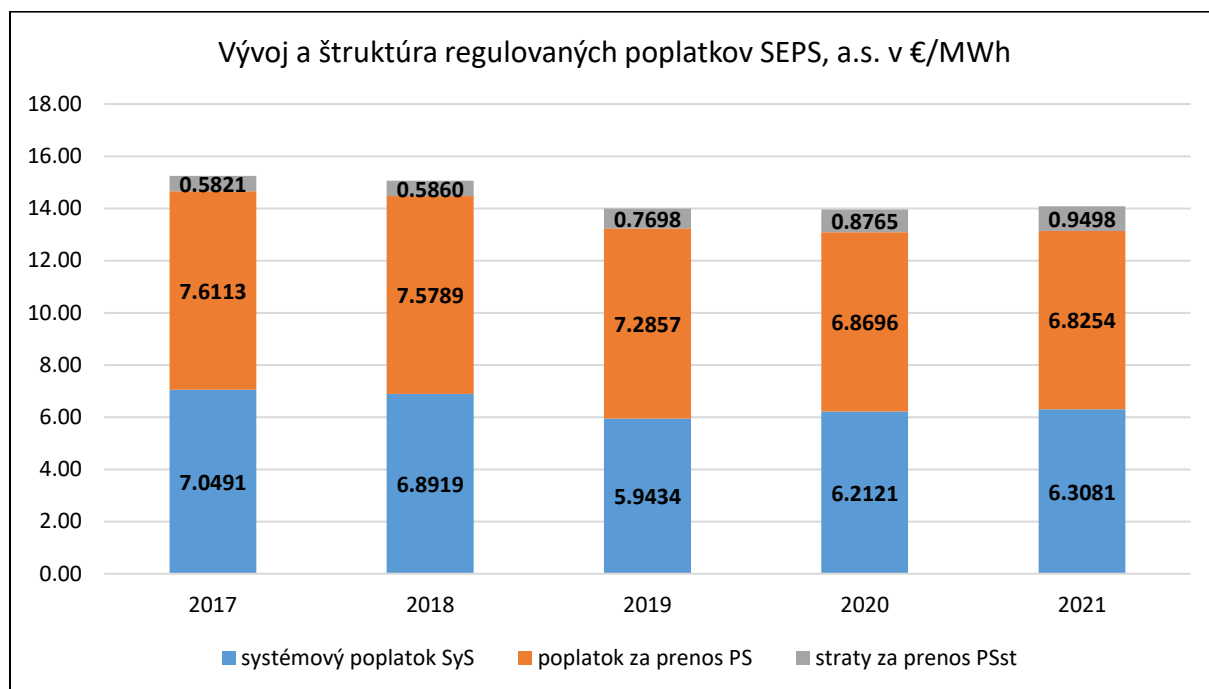

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy SEPS, a.s.

Úrad schvaľuje prevádzkovateľovi prenosovej sústavy - spoločnosti SEPS, a.s., prevádzkový poriadok prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý obsahuje zapracované pravidlá trhu s elektrinou, definuje a upravuje vzťahy, procesy a pravidlá medzi prevádzkovateľom prenosovej sústavy a užívateľmi prenosovej sústavy a účastníkmi trhu s elektrinou.

Obrázok 6 Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov SEPS, a.s.

Tabuľka 5 Množstvo disponibilných zdrojov a konkrétne investície SEPS, a.s.

Roky	2017	2018	2019	2020	2021
Disponibilné zdroje (eur)	125 073 880	109 906 527	115 430 154	109 602 716	164 388 109
Investície (eur)	50 456 121	51 355 867	54 367 053	75 509 721	46 475 450
Podiel (%)	40,34%	46,73%	47,10%	68,89%	28,27%

Distribučné sústavy

Pri fakturácii distribúcie elektriny sa na odberateľa elektriny pripojeného priamo do distribučnej sústavy na úrovniach veľmi vysokého napätia a vysokého napätia vzťahovali tieto sieťové tarify:

- tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za rezervovanú kapacitu (€/MW/mesiac),

- tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za distribuovanú elektrinu (€/MWh),

- tarifa za straty pri distribúcii elektriny distribučnou sústavou (€/MWh),

- tarifa za systémové služby (€/MWh).

Na odberateľa elektriny alebo výrobcu elektriny pripojeného priamo do distribučnej sústavy na úrovniach nízkeho napätia sa vzťahovali tieto sieťové tarify stanovené úradom:

- tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za rezervovanú kapacitu (€/A/mesiac),

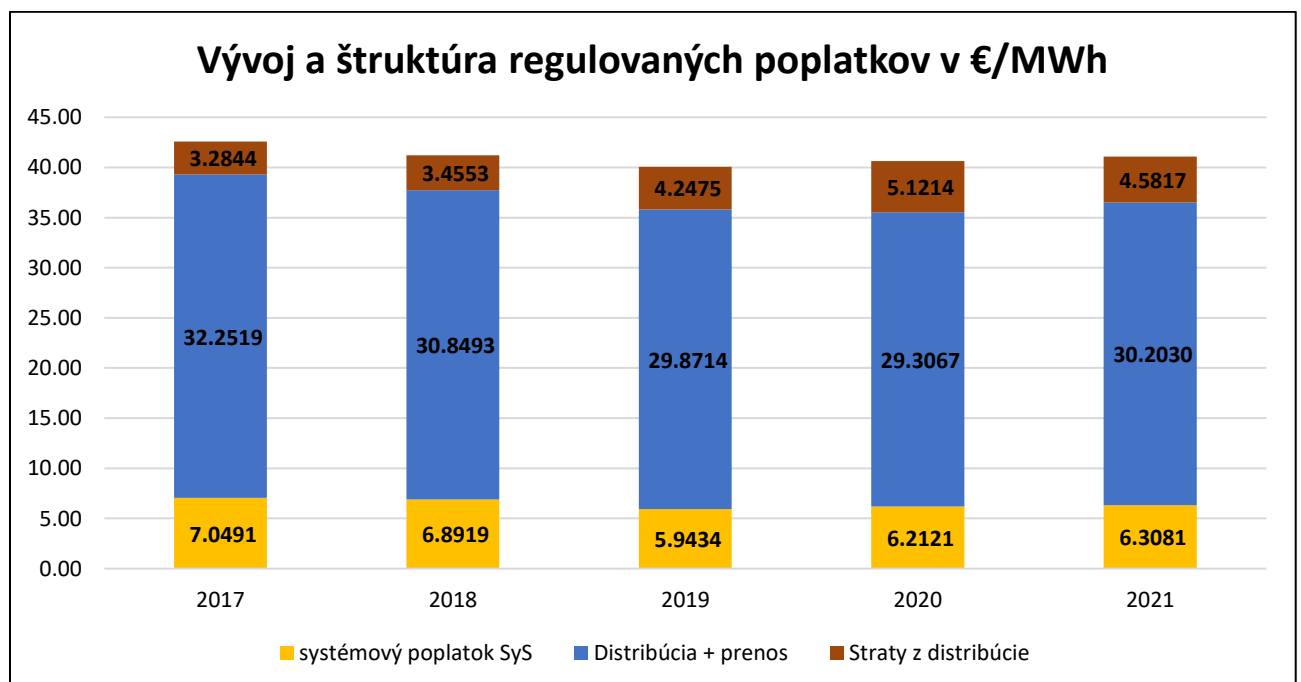
- tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za distribuovanú elektrinu (€/MWh),

- tarifa za straty pri distribúcii elektriny distribučnou sústavou (€/MWh),

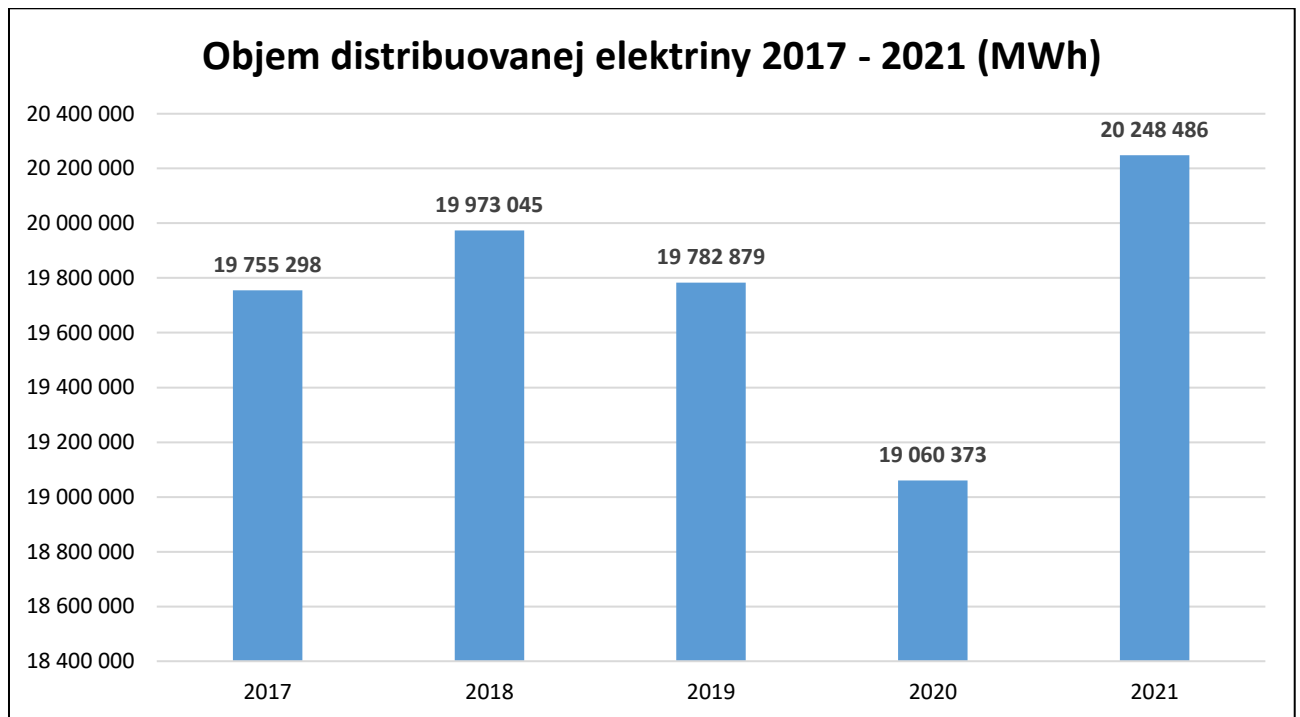
- tarifa za systémové služby (€/MWh).

Cenová regulácia sa vzťahovala aj na prevádzkovateľa miestnej distribučnej sústavy a vykonávala sa určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny pri dodávke elektriny a tarify za prístup do miestnej distribučnej sústavy a distribúciu elektriny.

Obrázok 7 Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov v elektroenergetike (2017-2021)

Obrázok 8 Objem distribuovanej elektriny (2017-2021)

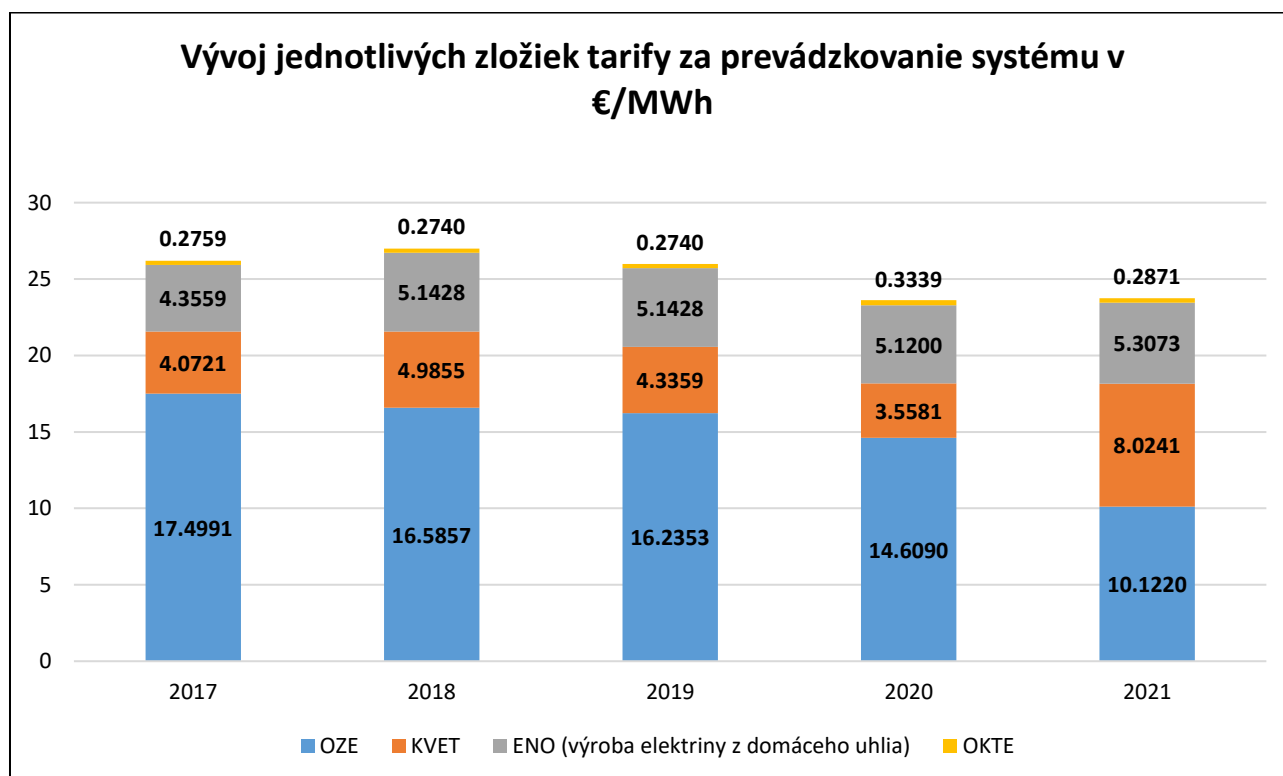

Tarifa za prevádzkovanie systému

TPS slúži na podporu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou, výroby elektriny z domáceho hnedého uhlia a na organizátora krátkodobého trhu s elektrinou. Tvorí jednu zo zložiek celkovej koncovkej ceny elektriny a vzťahuje sa na každého odberateľa elektriny.

V nasledujúcom grafe sú porovnané hodnoty jednotlivých zložiek TPS za posledných päť rokov:

Obrázok 9 Vývoj jednotlivých zložiek tarify za prevádzkovanie systému

Prepojenie trhov s elektrinou

Vnútrotný trh - cezhraničné prepojenie

Začiatkom apríla 2021 boli uvedené do komerčnej prevádzky nové 400 kV cezhraničné prepojenia na slovensko-maďarskom prenosovom profile. Tieto dva bilaterálne projekty cezhraničných prepojení, konkrétne Gabčíkovo (SR) - Gönyű (HU) - Veľký Ďur (SR) a Rimavská Sobota (SR) - Sajóivánka (HU), boli zaradené EK na zoznam projektov spoločného záujmu (Projects of Common Interest/PCI) a boli spolufinancované z európskeho nástroja *Connecting Europe Facility*. Zároveň boli významnou čiastkou financované aj z výnosov z aukcií prevádzkovateľa prenosovej sústavy, nakoľko sa tým významne zvýšila prenosová schopnosť na danom profile a odstránilo sa úzke miesta v sústave, ktorými boli práve vedenia na slovensko-maďarskom prenosovom profile. Projekty zvýšili energetickú bezpečnosť v strednej Európe, stabilitu prenosových sústav a zlepšili podmienky pre výmenu elektriny na medzinárodnom trhu s elektrinou. V prepojenej európskej elektrizačnej sústave v dôsledku spájania trhov s elektrinou, ako aj v dôsledku pripájania nových obnoviteľných zdrojov energie či decentralizovanej výroby elektriny rastú výmeny elektriny medzi vzájomne prepojenými európskymi prenosovými sústavami a nové cezhraničné vedenia

výrazne zmenšili doterajšie riziko výskytu kritických záťažových stavov na spoločnom prenosovom profile SR a Maďarska.

Prepojenie veľkoobchodných trhov s elektrinou

Sprevádzkovanie dočasného prepojenia denných trhov s elektrinou ICP, ako aj prepojenie denných trhov s elektrinou na základe metodiky flow-based v regióne Core, sú podrobne popísané v podkapitole „Hodnotenie vývoja trhu a regulácie v roku 2021“, resp. v podkapitole „Očakávané udalosti ovplyvňujúce trh a reguláciu v nasledujúcom období“.

Európske platformy na výmenu regulačnej energie

V súlade s nariadením EK č. 2195/2017 z 23. novembra 2017, ktorým sa stanovuje usmernenie o zabezpečovaní rovnováhy v elektrizačnej sústave majú byť na účel výmeny regulačnej energie uvedené do prevádzky európske platformy na:

- výmenu regulačnej energie z nahrádzajúcich rezerv TERRE (z angl. Trans European Replacement Reserves Exchange), ktorá bola spustená do prevádzky 6. januára 2020,
- výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s manuálnou aktiváciou MARI (z angl. Manually Activated Reserves Initiative), ktorá ešte nie je spustená do prevádzky,
- výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s automatickou aktiváciou PICASSO (z angl. The Platform for the International Coordination of Automated Frequency Restoration and Stable System Operation), ktorá ešte nie je spustená do prevádzky a
- európska platforma pre postup výmeny odchýlok v reálnom čase (z angl. Imbalance Netting), ktorá bola spustená do prevádzky 24. júna 2021).

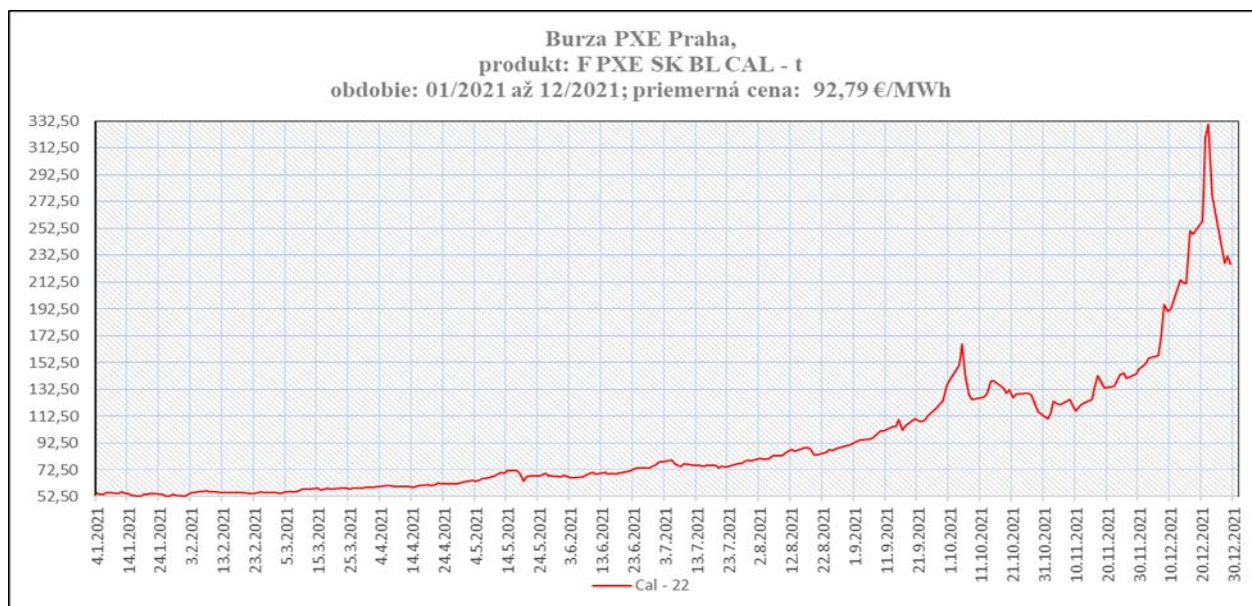
SR participuje v platformách MARI, PICASSO a v platforme pre postup výmeny odchýlok v reálnom čase.

Veľkoobchodný trh

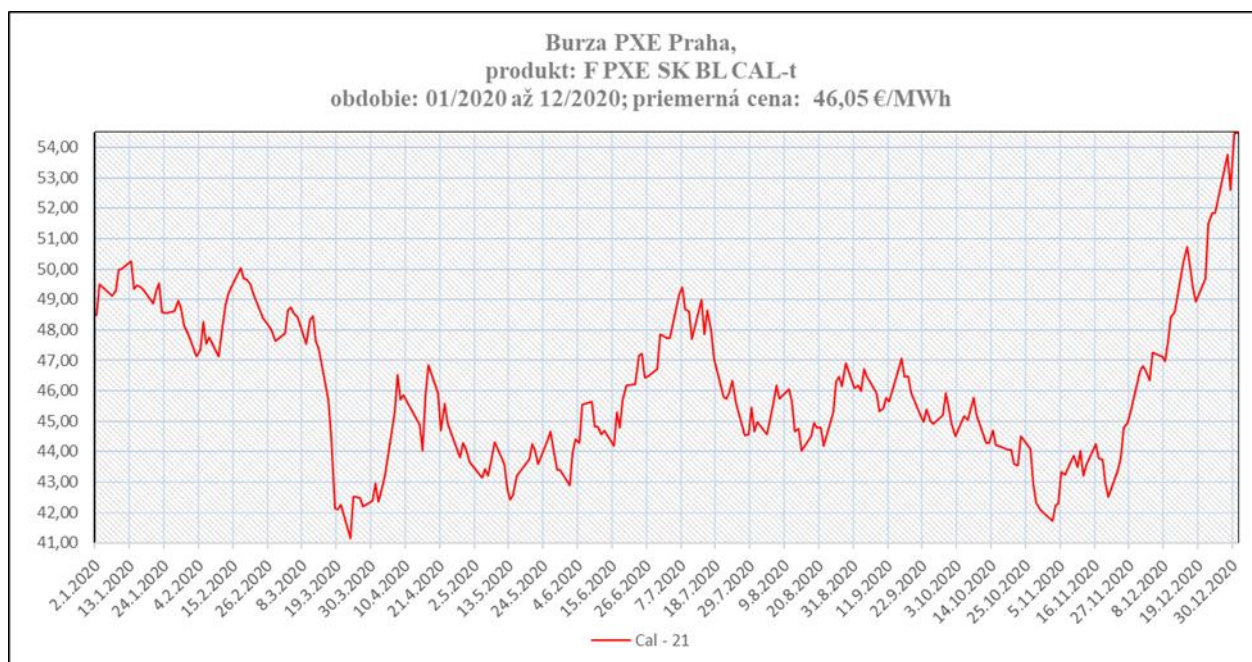
Pri veľkoobchodnom trhu s elektrinou sú kompetencie úradu hlavne v oblasti vytvárania legislatívnych podmienok a monitorovania dodržiavania ich pravidiel.

Ako je zrejmé z prvého grafu nižšie, vývoj trhovej ceny elektriny, ktorá je rozhodujúca pre výpočet ceny za dodávku elektriny pre zraniteľných odberateľov, bol dramatickým predovšetkým v druhom polroku 2021. Pre porovnanie vývoja trhových cien elektriny v roku 2021 je v druhom grafe znázornený vývoj cien elektriny v rovnakom burzovom produkte v roku 2020.

Obrázok 10 Vývoj cien elektriny na burze v roku 2021

Obrázok 11 Vývoj cien elektriny na burze v roku 2020

Dodávatelia elektriny obstarávali v roku 2021 elektrinu pre zabezpečenie dodávok pre svojich odberateľov z týchto zdrojov:

- na komoditných burzách, resp. realizovali nákup elektriny od iného obchodníka - dodávateľa elektriny alebo
- nakupovali na základe zmlúv uzatvorených s výrobcami elektriny.

Maloobchodný trh

Cenová regulácia dodávky elektriny zraniteľným odberateľom, ktorými sú odberatelia elektriny v domácnosti a malé podniky, sa vykonáva v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z. na základe aktuálnej regulačnej politiky a podľa vykonávacieho predpisu v oblasti cenovej regulácie - vyhlášky č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov.

Cenovej regulácii v oblasti dodávky elektriny podlieha dodávka elektriny:

- pre domácnosti,
- malým podnikom a
- dodávateľom poslednej inštancie.

Úrad na základe poklesu ceny silovej elektriny na burze PXE, ktorá vstupuje do výpočtu ceny za dodávku elektriny (medziročne klesla o 5,7448 €/MWh, t. j. o 11,08 %), začal ešte koncom roka 2020 konania z vlastného podnetu vo veci zmeny rozhodnutí pre dodávateľov elektriny zabezpečujúcich dodávku elektriny pre zraniteľných odberateľov elektriny (domácnostiam a malým podnikom), čo malo pozitívny vplyv na koncovú cenu elektriny pre zraniteľných odberateľov elektriny v roku 2021.

Východiskovými parametrami, na základe ktorých sa stanovovala maximálna cena za dodávku elektriny odberateľom elektriny v domácnosti a malým podnikom, bol pre rok 2021 aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka, zverejneného burzou PXE na jej webovom sídle, produktu F PXE SK BL Cal-t za obdobie od 01.01.2020 do 30.06.2020, ku ktorému sa pripočítal koeficient na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov, náklady na odchýlku súvisiace s dodávkou elektriny pre zraniteľných odberateľov a PZ.

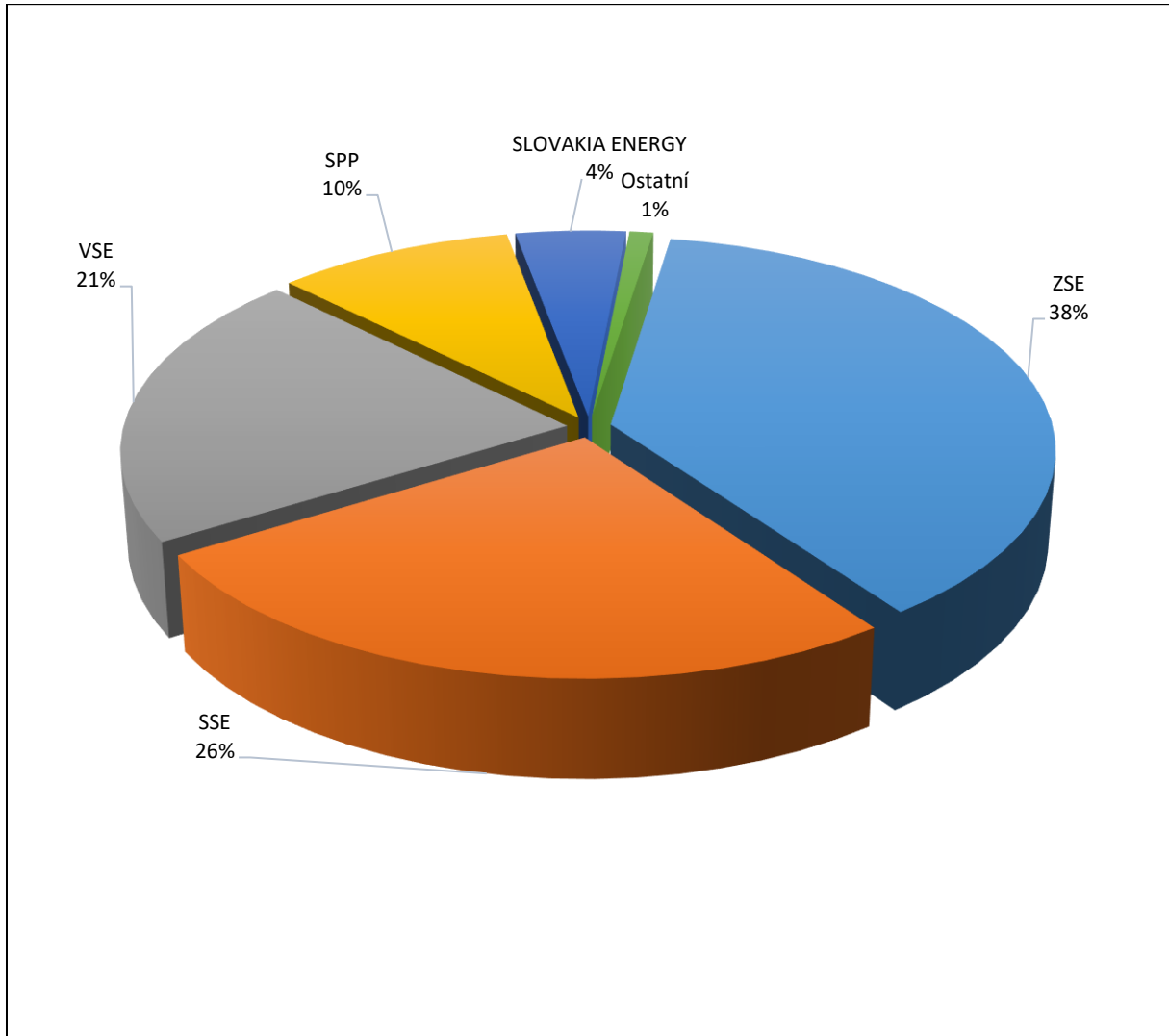
K jednotlivým sadzbám za dodávku elektriny sa pripočítava cena za distribúciu, vrátane prenosu elektriny a strát elektriny pri prenose a cena za straty elektriny pri distribúcii elektriny, tarifa za systémové služby a tarifa za prevádzkovanie systému, podľa cenových rozhodnutí, ktorými boli schválené alebo určené ceny za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre prevádzkovateľov distribučnej sústavy, do ktorej bolo odberné miesto zraniteľného odberateľa elektriny pripojené.

V dodávke elektriny majú stále najväčší podiel traja „tradiční“ dodávatelia, ktorí sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov - ZSE Energia, a. s., Stredoslovenská energetika, a. s., a Východoslovenská energetika, a. s.

Dodávka elektriny pre domácnosti

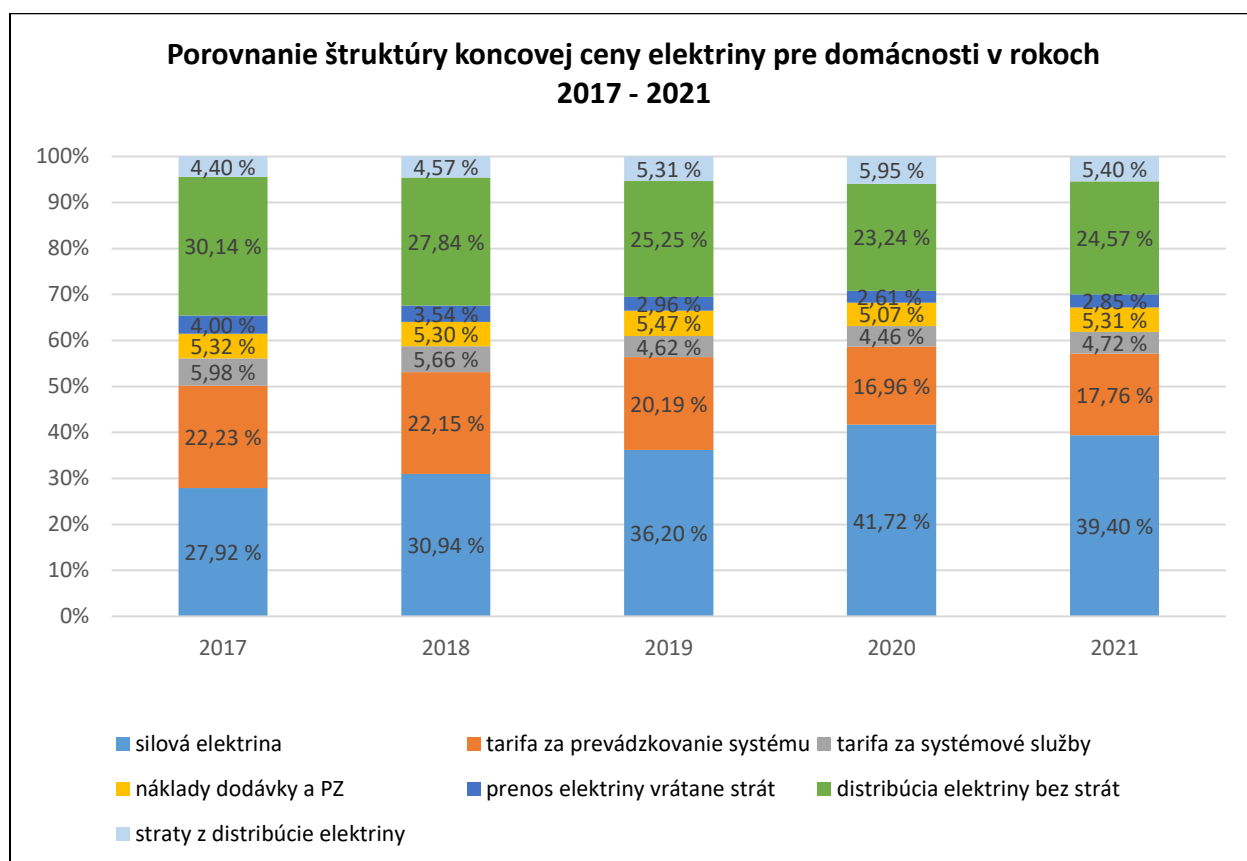
Dodávka elektriny domácnostiam bola rozdelená do ôsmich sadzieb. Zraniteľným odberateľom - domácnostiam dodávalo v roku 2021 elektrinu 17 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

Obrázok 12 Podiel dodávateľov na dodávke elektriny v domácnostiach

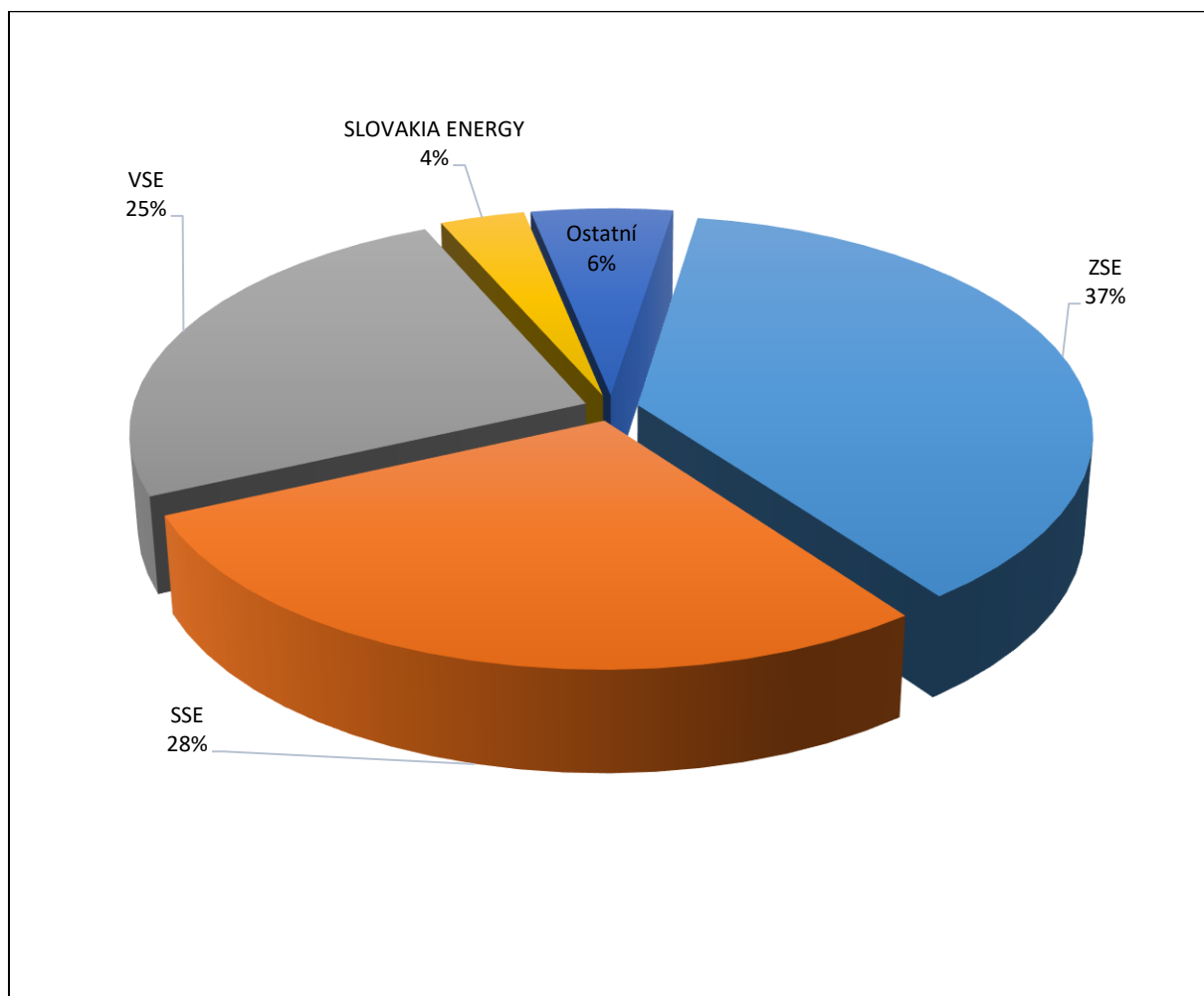
Obrázok 13 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre domácnosti (2017-2021)

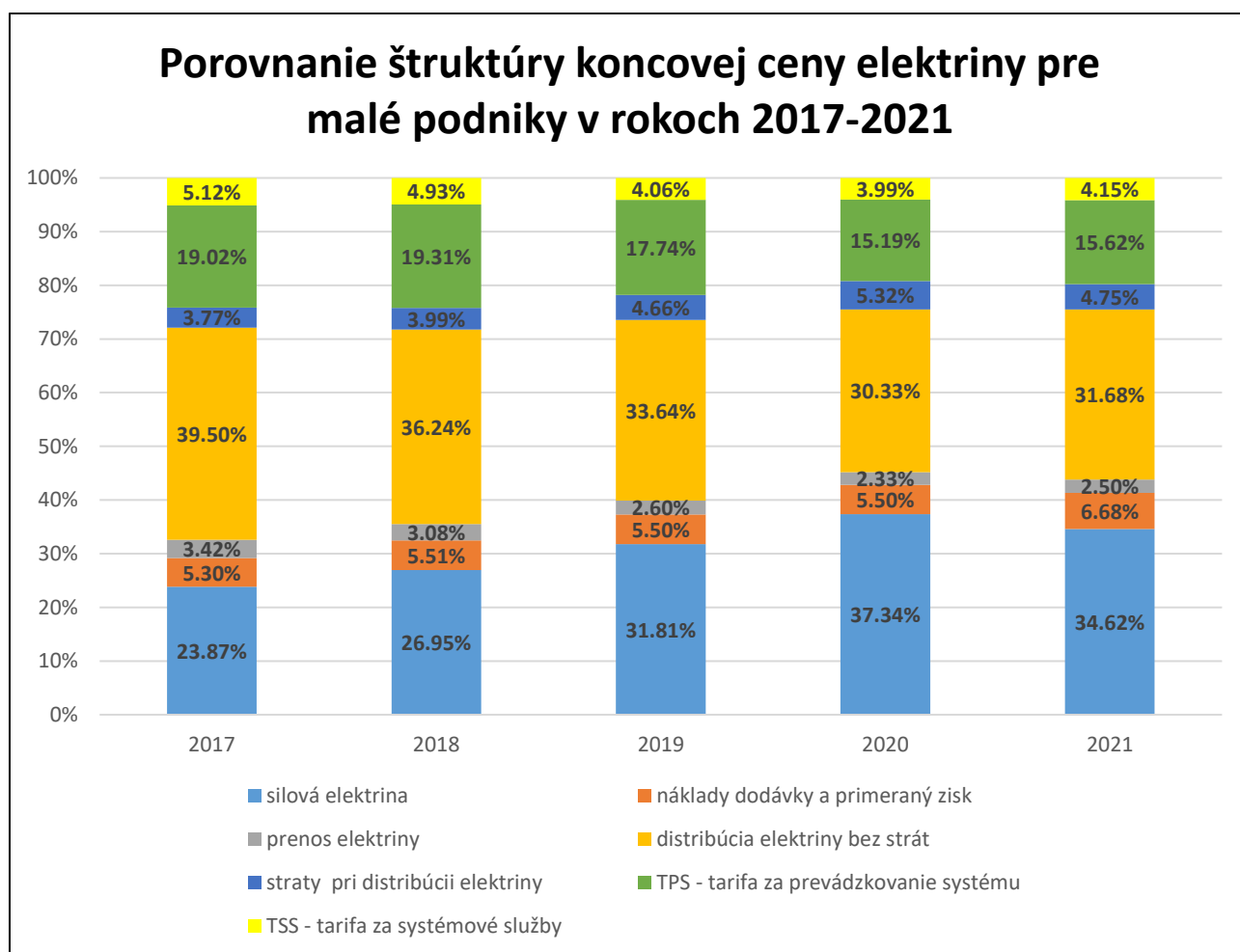
Dodávka elektriny pre malé podniky

Za malý podnik je považovaný koncový odberateľ elektriny s ročnou spotrebou elektriny za všetky jeho odberné miesta, najviac 30 000 kWh za predchádzajúci rok. Dodávka elektriny malým podnikom bola rozdelená do 11 sadzieb a dodávalo im elektrinu 16 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

Obrázok 14 Podiel dodávateľov na dodávke elektriny malým podnikom

Obrázok 15 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre malé podniky (2017-2021)

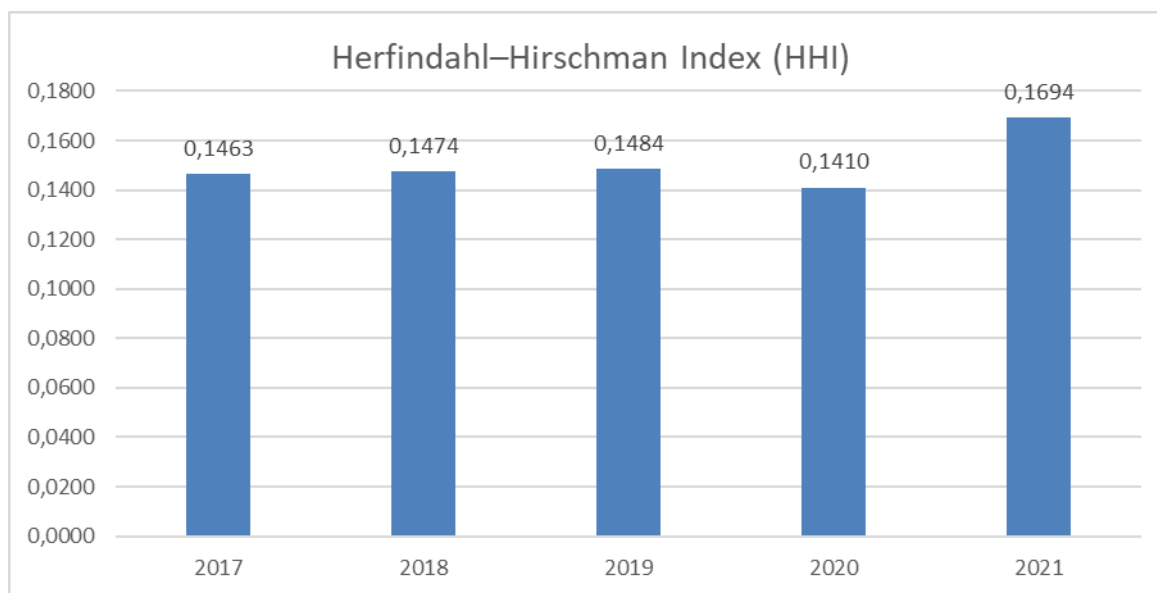
Dodávka poslednej inštancie

Na základe rozhodnutia úradu sú dodávateľmi poslednej inštancie na území SR spoločnosti ZSE Energia, a.s., Východoslovenská energetika, a.s. a Stredoslovenská energetika, a.s. Počas roku 2021 úrad zaznamenal štyri oznámenia o uplatnení inštitútu dodávateľa poslednej inštancie, kedy pôvodný dodávateľ elektriny stratil spôsobilosť dodávať elektrinu odberateľom podľa zákona č. 251/2012 Z. z. Dodávka v režime dodávateľa poslednej inštancie sa týkala 168 tisíc domácností, 2 tisíc malých podnikov a vyše 7 tisíc stredných a veľkých odberateľov elektriny.

HHI

Účelom indexu HHI je určiť konkurencieschopnosť trhu. Úrad posudzoval postavenie regulovaných subjektov pôsobiacich na trhu dodávky elektriny všetkým odberateľom. Trh je koncentrovaný, ak je index HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

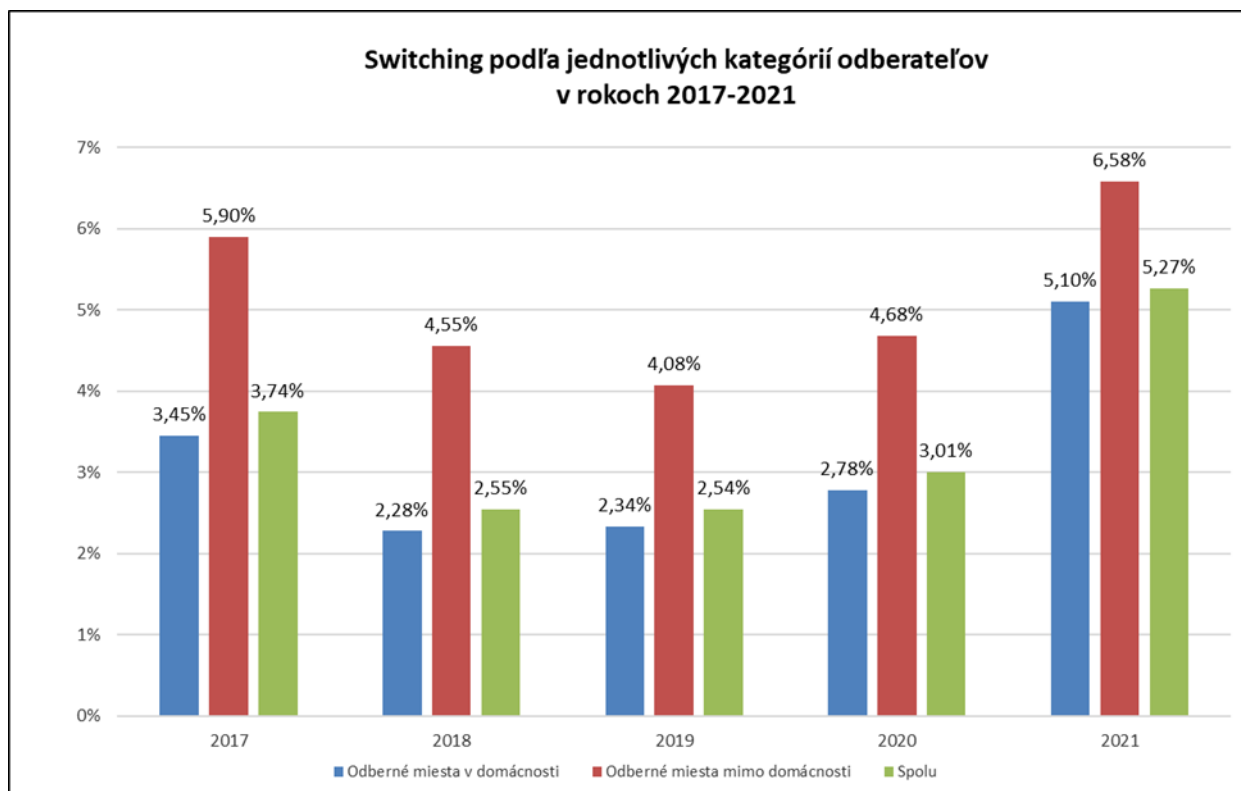
Obrázok 16 Vývoj HHI - elektroenergetika

Zmena dodávateľa elektriny

Na posúdenie úrovne liberalizácie trhu s elektrinou sa používa percentuálny koeficient, tzv. switching, ktorý vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa elektriny k celkovému počtu odberných miest v sledovanom roku.

Obrázok 17 Switching – elektroenergetika (2017-2021)

Výroba elektriny z OZE a KVET

Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030 spracovaný podľa nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy z decembra 2019 stanovil ako hlavný a kvantifikovaný cieľ v oblasti energetiky a klímy dosiahnuť zníženie emisií skleníkových plynov (pre sektory mimo obchodovania s emisiami) o 20 %. Jednou z alternatív, ako tento ambiciózný cieľ v sektore energetiky dosiahnuť, je predovšetkým podpora výroby elektriny z OZE, resp. KVET. Ako legislatívny základ podpory výroby elektriny z OZE a KVET bol v roku 2009 schválený zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z.“), ktorý zlepšil fungovanie trhu s elektrinou v oblasti obnoviteľných zdrojov energie (a kombinovanej výroby elektriny a tepla) zabezpečením dlhodobej garancie výkupných cien na 15 rokov a zároveň zvýhodnil výstavbu malých a decentralizovaných zariadení. K tomu, aby v priebehu rokov 2021 – 2030 ešte viac akceleroval rozvoj OZE (ktorého plánovaný podiel na konečnej spotrebe energie pre rok 2030 je stanovený vo výške 19,2 %), bol tento základný legislatívny rámec niekoľko krát novelizovaný, aby v jeho aktuálne platnom znení bolo výrobcom elektriny z OZE umožnené aj predĺžiť dobu podpory výroby elektriny o 5 ďalších rokov (repowering) a vytvorili sa podmienky pre podporu využívania zušľachteného bioplynu – biometánu pri stálom zachovaní podpory hydrologického a geotermálneho potenciálu Slovenska.

Podporované technológie

Medzi technológie OZE, ktorých výroba elektriny (prípadne kombinácie elektriny a tepla) je podporovaná v zmysle zákona č. 309/2009 Z. z., patria:

- Spaľovanie:
  - skládkového plynu alebo plynu z čističiek odpadových vôd s inštalovaným výkonom do 500 kW,
  - bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s inštalovaným výkonom do 500 kW,
  - vysokoúčinnou kombinovanou výrobou bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s inštalovaným výkonom do 500 kW
- Geotermálna energia
- Vodná energia s inštalovaným výkonom do 500 kW

Podpora technológií KVET (výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou) zostala oproti minulým rokom prakticky nezmenená, no dôraz podpory je orientovaný predovšetkým na

jej využitie v CZT, nakoľko podpora je viazaná na dodávku vyrobeného tepla centralizovaným zásobovaním teplom. V súčasnosti podporované technológie KVET sú:

- spaľovacia turbína s kombinovaným cyklom,
- spaľovacia turbína s regeneráciou tepla,
- spaľovací motor s palivom zemný plyn, vykurovací olej, zmes vzduchu a metánu, z katalyticky spracovaného odpadu, z termického štiepenia odpadov a jeho produktov,
- protitlaková parná turbína alebo kondenzačná parná turbína s odberom tepla s palivom zemný plyn, vykurovací olej, hnedé uhlie, čierne uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny nad 50 MW, komunálny odpad, plyn vyrobený termochemickým splyňovaním odpadu v splyňovacom generátore alebo termickým štiepením odpadu,
- spaľovanie energeticky využiteľných plynov vznikajúcich pri hutníckej výrobe ocele,
- Rankinov organický cyklus,
- spaľovanie alebo spoluspaľovanie cielene pestovanej biomasy, okrem obilnej slamy, ostatnej odpadnej biomasy, okrem obilnej slamy, biokvapaliny,
- spaľovanie biometánu získaného z bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou.

Cenové rozhodnutia a potvrdenia o pôvode elektriny

Proces vydávania cenových rozhodnutí v oblasti OZE a KVET v priebehu roka 2021 bol ovplyvnený najmä troma kľúčovými faktormi, a to predovšetkým legislatívnym ukotvením režimu „repoweringu“ (predĺženie doby podpory so zníženou cenou elektriny), predĺžením regulačného obdobia o jeden rok z dôvodu prijatia dodatku k Regulačnej politike a zároveň aj výraznou zmenou priemernej ceny zemného plynu ako vstupnej komodity pre výrobu elektriny kombinovanou výrobou. V nadväznosti na tieto skutočnosti vydal úrad okrem bežných rozhodnutí z dôvodu zmeny vlastníckeho vzťahu k zariadeniam OZE v počte 39 rozhodnutí a z dôvodu zmeny korekcie na zemný plyn v zariadeniach KVET v počte 75 rozhodnutí aj 443 právoplatných rozhodnutí s predĺžením doby podpory (repowering) a 185 rozhodnutí s predĺžením platnosti cenového rozhodnutia o jeden rok. Zároveň vydal aj 12 rozhodnutí na nové a rekonštruované zariadenia vyrábajúce elektrinu z OZE a KVET a celkovo zrušil 42 rozhodnutí z dôvodu ukončenia činnosti alebo zmeny v osobe výrobcu elektriny.

Tabuľka 6 Prehľad vydaných cenových rozhodnutí OZE a KVET v roku 2021

zmena vlastníckeho vzťahu k zariadeniam	39
zmena korekcie na palivo zemný plyn v zariadeniach KVET	75
právoplatné rozhodnutia s predĺžením doby podpory (repowering)	443
rozhodnutia s predĺžením platnosti cenového rozhodnutia o jeden rok	185
iné cenové rozhodnutia (pre nové a rekonštruované zariadenia)	12
zrušené cenové rozhodnutia	42
spolu	796

Zároveň v roku 2021 vydal úrad 190 potvrdení o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, z toho 109 potvrdení o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov energie bolo pre zariadenia, ktoré využívali technológiu výroby elektriny zo spaľovania bioplynu a 39 potvrdení pre slnečný zdroj energie, ostatné sa týkali iných technológií. Potvrdení o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou úrad vydal 112, z ktorých 86 potvrdení o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou boli zariadenia s technológiou využívajúce ako zdroj palivo zemný plyn. Spolu teda úrad vydal 302 potvrdení o pôvode.

Referenčné hodnoty investičných nákladov

Referenčné hodnoty investičných nákladov na obstaranie novej porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny, ktoré úrad každoročne v zmysle § 7 ods. 15 vyhlášky č. 18/2017 Z. z. zverejňuje na svojom webovom sídle, sú vypočítané na základe údajov o skutočnom množstve vyrobenej elektriny v zariadeniach výrobcov elektriny z OZE a výrobcov elektriny vyrobenej VÚKVET s právom na podporu za obdobie 2012 - 2020.

Parametre vstupujúce do výpočtu referenčných hodnôt investičných nákladov úrad získava predovšetkým z ročných hlásení jednotlivých výrobcov elektriny a z údajov o investičných a prevádzkových nákladoch výrobcov elektriny z OZE a KVET za obdobie rokov 2019 a 2020. Prepočet jednotlivých parametrov, vstupujúcich do výpočtu referenčnej hodnoty investičných nákladov, je založený na spracovaní výstupných údajov od vyše 2400 výrobcov elektriny z OZE a KVET.

Prehľad referenčných hodnôt investičných nákladov na obstaranie porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny platný na obdobie od 01. 07. 2021 do 30. 06. 2022, je rozdelený na kategóriu OZE a KVET a uvedený v tabuľkách.

Tabuľka 7 Prehľad referenčných hodnôt investičných nákladov na obstaranie porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny platný na obdobie od 01.07.2021 do 30. 06. 2022

Zariadenie výroby elektriny		Referenčná cena v €/MW
OZE		
a)	z vodnej energie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny	
1.	do 100 kW vrátane	3 052 903
2.	nad 100 kW do 200 kW vrátane	2 490 065
3.	nad 200 kW do 500 kW vrátane	2 146 574
b)	z geotermálnej energie	
		5 208 000
c)	spaľovaním	
1.	skládkového plynu alebo plynu z čistiarní odpadových vôd s celkovým výkonom zariadenia do 500 kW vrátane	1 750 151
2.	bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s celkovým výkonom zariadenia do 500 kW vrátane	4 107 988
d)	spaľovaním vysokoúčinnou kombinovanou výrobou bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s celkovým výkonom zariadenia nad 250 kW do 500 kW vrátane	4 228 979
VÚKVET		
a)	v spaľovacej turbíne s kombinovaným cyklom	
		569 311
b)	v spaľovacej turbíne s regeneráciou tepla	
		599 622
c)	v spaľovacom motore s palivom	
1.	zemný plyn	453 733
2.	vykurovací olej	385 667
3.	zmes vzduchu a metánu	438 258
4.	z katalytický spracovaného odpadu	708 333
5.	z termického štiepenia odpadov a jeho produktov	1 572 464
d)	v protitlakovej parnej turbíne alebo v kondenzačnej parnej turbíne s odberom tepla s palivom	
1.	zemný plyn	788 127
2.	vykurovací olej	699 907
3.	hnedé uhlie	756 628

4.	čierna uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny do 50 MW	736 364
5.	čierna uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny nad 50 MW	1 021 446
6.	komunálny odpad	867 680
7.	plyn vyrobený termochemickým splyňovaním odpadu v splyňovacom generátore alebo termickým štiepením odpadu	1 207 609
e)	spaľovanie energeticky využiteľných plynov vznikajúcich pri hutníckej výrobe ocele	701 919
f)	v Rankinovom organickom cykle	921 289
g)	spaľovaním alebo spoluspaľovaním	
1.	cieleno pestovanej biomasy okrem obilnej slamy	3 286 676
2.	odpadnej biomasy ostatnej okrem obilnej slamy	3 143 324
3.	biokvapaliny	2 036 667
h)	Spaľovaním biometánu získaného z bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou	3 774 194

Stav a vyhodnotenie repoweringu

Novela zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby ustanovila povinnosť pre výrobcov elektriny s právom na podporu predložiť úradu do 31. augusta návrh na zníženie ceny elektriny, ak za predchádzajúci kalendárny rok dosiahla priemerná výška doplatku najmenej 150 eur/MWh a celková výška doplatku dosiahla najmenej 75 000 eur. Inštitút repoweringu (alebo aj prolongácia) bol do slovenského právneho poriadku zavedený ostatnou novelou zákona č. 309/2009 Z. z s účinnosťou od 1.8.2021. Úrad vydal následne vo veľmi krátkom termíne s účinnosťou od 25.08.2021 vykonávaciu vyhlášku na vykonanie relevantných ustanovení predmetnej novely. Vyhláška úradu č. 326/2021 Z. z., ktorá novelizuje vyhlášku č. 18/2017 Z. z. ustanovila spôsob výpočtu ceny elektriny pre stanovenie hodnoty podpory za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie pri predĺžení podpory doplatkom, novú prílohu č. 10 – návrh ceny pre tzv. prolongáciu podpory OZE a rozsah podkladov potrebných pre cenové konanie. Účelom repoweringu je predĺžiť obdobie podpory doplatkom pre zariadenia vyrábajúce elektrinu z OZE, a to o 5 rokov, s primeraným znížením ceny pre stanovenie doplatku, ktoré zahŕňa aj možnosť uplatnenia ekonomicky oprávnených nákladov na nevyhnutnú opravu alebo úpravu technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny do úradom schválenej alebo určenej novej ceny pre stanovenie doplatku. Do schémy repoweringu podpory doplatkom, ktorá v konečnom výsledku znižuje ceny elektriny pre slovenské domácnosti, sa celkovo zapojilo 464 subjektov, pričom 23 výrobcovia

elektriny zo slnečnej energie a jeden výrobca elektriny z vodnej energie do tejto schémy vstúpili dobrovoľne. Z uvedeného počtu subjektov bolo v roku 2021 vydaných až 443 právoplatných cenových rozhodnutí o znížení ceny, ostatné cenové konania boli buď zastavené zo zákonných dôvodov, prerušené pre nedostatok podkladov, v ďalších prípadoch sa výrobcovia elektriny odvolali, prípadne boli subjektom udelené výnimky z prolongácie (pre 5 zariadení). Celkové ročné odhadované úspory plynúce z implementácie repoweringu sú odhadované vo výške cca 72 mil. eur, presné údaje budú známe až v priebehu roka 2023.

Zároveň úrad v súvislosti s výpočtom zníženej ceny publikoval na základe § 8 ods. 5 písm. c) bod 2.2. vyhlášky č. 326/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 18/2017 Z.z., hodnotu investičných nákladov novej porovnateľnej technológie časti zariadenia výrobcu elektriny v eurách na 1 MW inštalovaného výkonu zariadenia:

Tabuľka 8 Hodnota investičných nákladov novej porovnateľnej technológie časti zariadenia výrobcu elektriny

Technológia výroby elektriny	INV v [€/MW]
Vodná energia	2 563 181
Slnečná energia	900 000
Biomasa	3 215 000
Bioplyn	4 168 484
Skládkový plyn	1 750 151
Plyn z čističiek odpadových vôd	1 750 151

a v zmysle § 8 ods. 6 písm. c) vyhlášky TC - trhovú cenu elektriny = 61,19 €/MWh

a zároveň v zmysle § 8 ods. 9 vyhlášky r - ročnú úrokovú mieru = 6,24 %.

Uvedené parametre zverejňuje úrad každoročne najneskôr do 31. augusta na webovom sídle úradu.

Zúčtovateľ podpory a výkupca elektriny vyrobenej z OZE a KVET

Novela zákona č. 309/2009 Z. z. od 01. 01. 2020 rozšírila portfólio činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, spoločnosti OKTE a.s., predovšetkým o činnosti zúčtovateľa podpory elektriny vyrobenej z OZE a KVET. Spoločnosť OKTE a.s. aj napriek turbulentným výkyvom na svetových energetických trhoch v roku 2021 úspešne vykonávala nielen funkciu zúčtovateľa podpory, ale v spolupráci s povinným výkupcom zabezpečila prevádzku a administráciu podpory doplatkom a príplatkom pre všetkých výrobcov s právom na podporu výkupcom a prevzatím zodpovednosti za odchýlku. Činnosť výkupcu elektriny z OZE a KVET aj

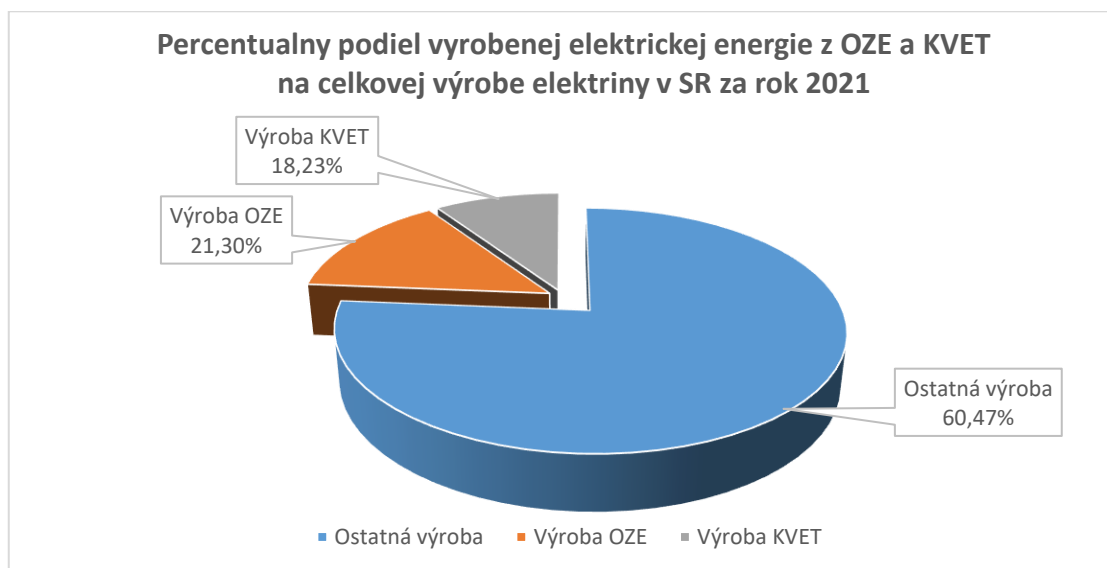
v roku 2021 vykonávala spoločnosť SPP, a. s., a to na základe výsledkov aukcie z roku 2019. Vzhľadom na svoje doterajšie výsledky a skúsenosti s činnosťou výkupcu bola spoločnosť SPP, a. s. formou priameho určenia vybratá Ministerstvom hospodárstva SR za výkupcu elektriny z OZE a KVET aj na rok 2022.

Podiel elektriny vyrobenej z OZE a KVET na celkovom objeme vyrobenej elektriny v SR za rok 2021

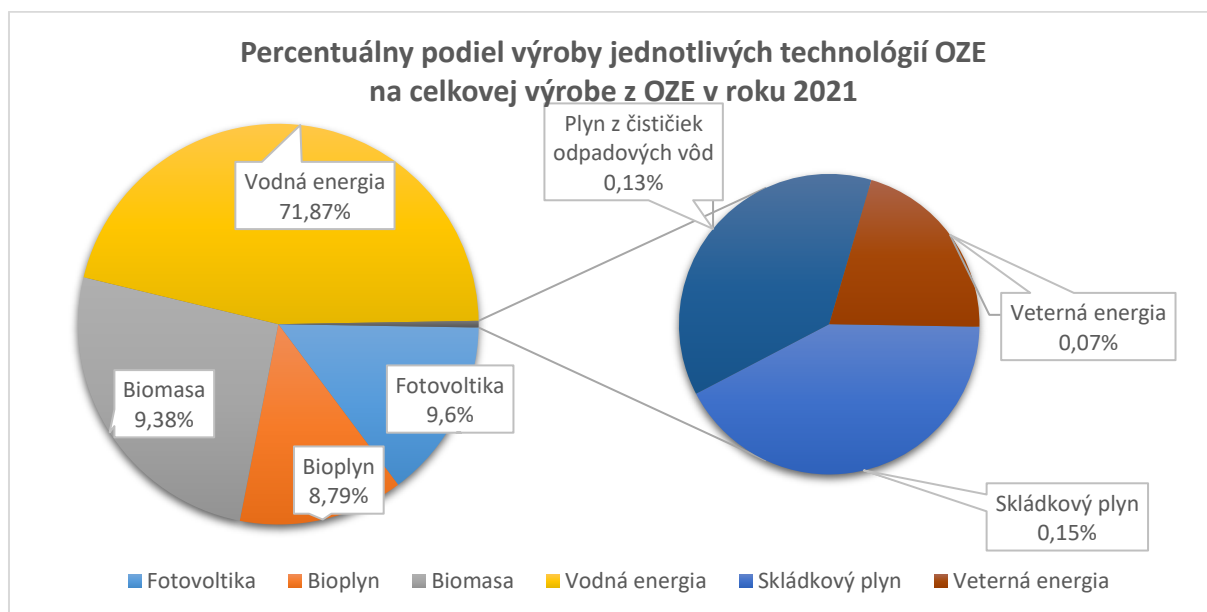
Pri analýze a spracovaní štatistík o podiele elektriny vyrobenej z OZE a KVET na celkovom objeme vyrobenej elektriny v SR za rok 2021 došlo k významnej zmene metodiky kvantifikácie výroby. Úrad doplnil a spracoval databázu sledovaných výrobcov el. energie aj o tie zdroje, ktoré nie sú podporované v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 309/2009 Z. z. Ide predovšetkým o zdroje, ktoré sú v režime lokálneho zdroja a o tie zdroje, ktoré z rôznych dôvodov nespĺňajú zákonom č. 309/2009 Z. z. stanovené podmienky podpory. Úrad v porovnaní s vykazovaním výroby el. energie v predchádzajúcich rokoch upresnil štatisticko-kumulatívne vykazované množstvo vyrobenej el. energie aj u viacpalivových zdrojov, ktoré využívajú pri výrobe el. energie obnoviteľné ako aj neobnoviteľné primárne suroviny tak, že výrobu z takýchto zdrojov rozdelil podľa primárneho zdroja výroby s dôrazom na kategorizáciu výroby z OZE a KVET. Týmto spôsobom došlo oproti predchádzajúcim rokom k objektivizácii vykazovania výroby pre jednotlivé primárne zdroje, čoho dôsledkom je spresnenie (výrazné navýšenie) množstva vyrobenej el. energie v rámci kategórie OZE a KVET a teda aj podielu na 21,30 % z OZE a 18,23 % z KVET.

Nepatrné navýšenie počtu zdrojov OZE v roku 2021 bolo spôsobené aj inštaláciou tzv. lokálnych zdrojov v počte 68 kusov s celkovým inštalovaným výkonom 5,7 MW. Vzhľadom na hydroenergetický potenciál Slovenska si výroba elektriny vo vodných elektrárňach aj v roku 2021 udržala najväčší podiel (71,87 %) zo všetkých sledovaných obnoviteľných zdrojov. Pri zdrojoch s kombinovanou výrobou elektriny a tepla si z hľadiska výroby elektriny udržali svoje dominantné postavenie tie zdroje, ktoré využívajú pri výrobe elektrickej energie zemný plyn v kombinácii s inými energetickými zdrojmi (hnedé, čierne uhlie, biomasa). Zemný plyn spolu s jeho palivovým mixom mal v roku 2021 na celkovej výrobe elektrickej energie zariadeniami KVET až 91 % podiel. Na základe údajov predložených úradu od SEPS, a.s., predstavovala celková výroba elektriny na Slovensku výšku 30 093 GWh.

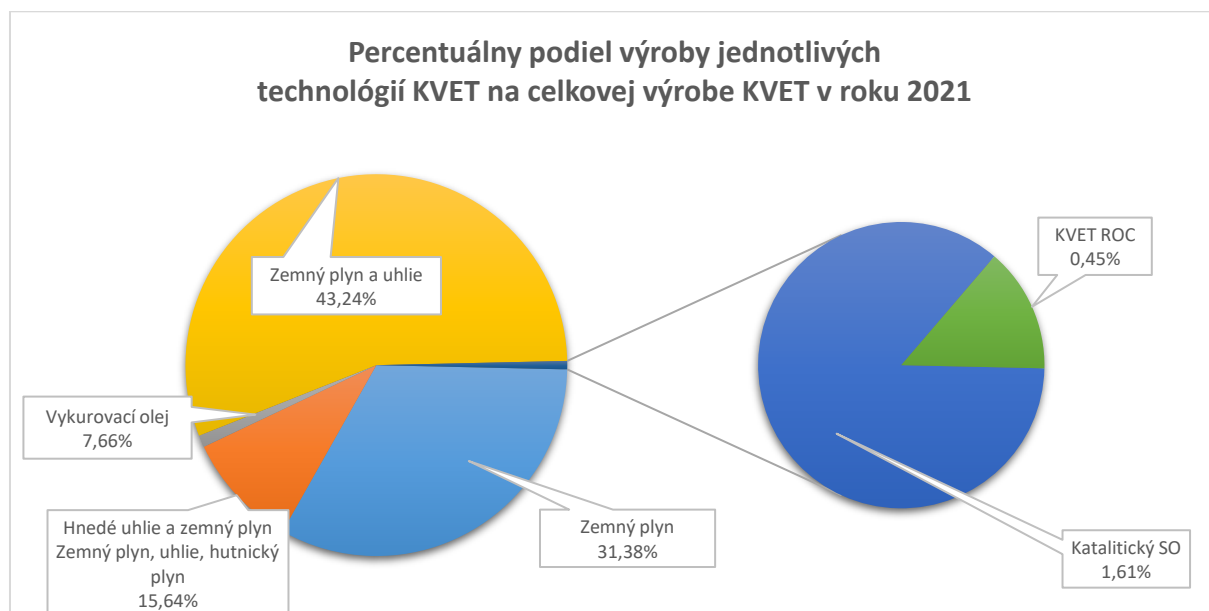
Obrázok 18 Podiel vyrobenej energie z OZE a KVET na celkovej výrobe elektriny v SR

Obrázok 19 Podiel výroby jednotlivých technológií OZE na celkovej výrobe z OZE

Obrázok 20 Podiel výroby jednotlivých technológií KVET na celkovej výrobe z KVET

2. Plynárenstvo

Plynárenstvo v SR je špecifické najmä rozsahom plynárenských sietí a s tým spojenou veľkou mierou plynifikácie a tranzitným využitím prepravnej siete.

Úrad vykonáva cenovú a vecnú reguláciu v oblasti plynárenstva a to pri tzv. sieťových poplatkoch, ktoré je potrebné regulovať pri využívaní infraštruktúry v rámci dopravy plynu do odberného miesta odberateľa, ako aj pri cene samotnej dodávky plynu, ale iba pre zraniteľných odberateľov podľa zákona č. 250/2012 Z. z.

V sektore regulácie plynárenskej infraštruktúry pri cenovej regulácii je to predovšetkým cenová regulácia za:

- prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu,
- pripojenie do týchto sietí, či už pre výrobcov plynu alebo pre nových odberateľov plynu.

Vecná regulácia v oblasti regulácie infraštruktúry spočíva predovšetkým vo schvaľovaní prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov sietí vrátane zásobníkov z hľadiska nastavenia pravidiel prevádzkovateľov sietí pri prevádzkovaní sietí vo vzťahu k užívateľom sietí. Úrad má taktiež v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. možnosť posudzovať technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a vyjadrovať sa k predloženým technickým podmienkam prevádzkovateľov

sietí a požiadať ich o zosúladenie technických podmienok so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vecná regulácia zo strany úradu pre účastníkov trhu s plynom vo vzťahu dodávateľa a zraniteľných odberateľov plynu zahŕňa aj schvaľovanie obchodných podmienok pre dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu.

Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu podlieha vecnej regulácii, ale nepodlieha cenovej regulácii. Dohodnutý prístup účastníkov trhu s plynom do zásobníka môže úrad zmeniť na regulovaný prístup v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z. podľa inštitútu mimoriadnej regulácie po predchádzajúcom prerokovaní s EK.

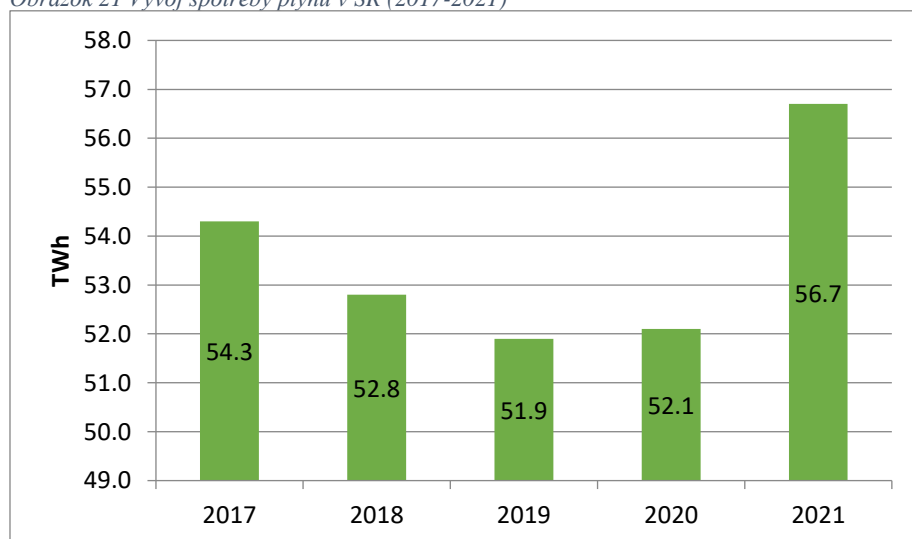
V druhej polovici roku 2021 úrad zaznamenal razantný nárast cien zemného plynu na komoditných burzách voči trhovým cenám zemného plynu v predchádzajúcom roku poznamenanom práve poklesom týchto cien.

Účastníci trhu s plynom v SR

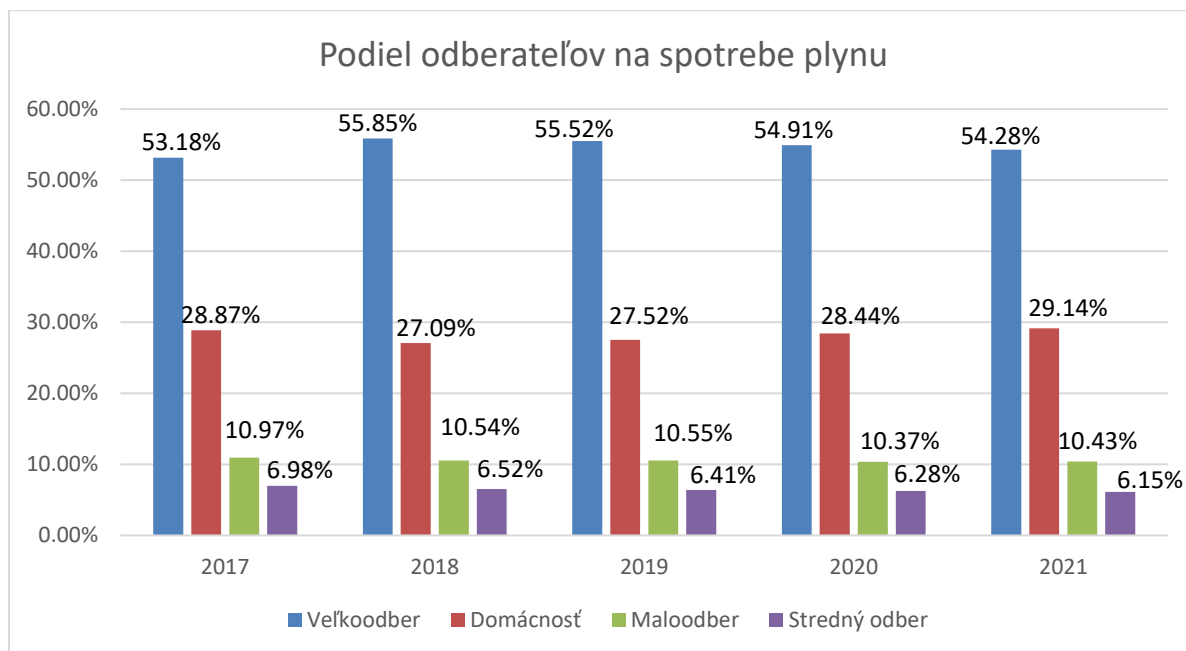
- prevádzkovateľ prepravnej siete (eustream, a. s.),
- prevádzkovateľ distribučnej siete na vymedzenom území SR (SPP - distribúcia, a. s.),
- 38 prevádzkovateľov lokálnych distribučných sietí (LDS),
- dvaja prevádzkovatelia zásobníkov (NAFTA a. s., POZAGAZ a. s.),
- 26 aktívnych dodávateľov plynu,
- odberatelia plynu.

Spotreba plynu v SR bola v roku 2021 na úrovni 56,7 TWh, čo je približne o 9 % viac ako v roku 2020.

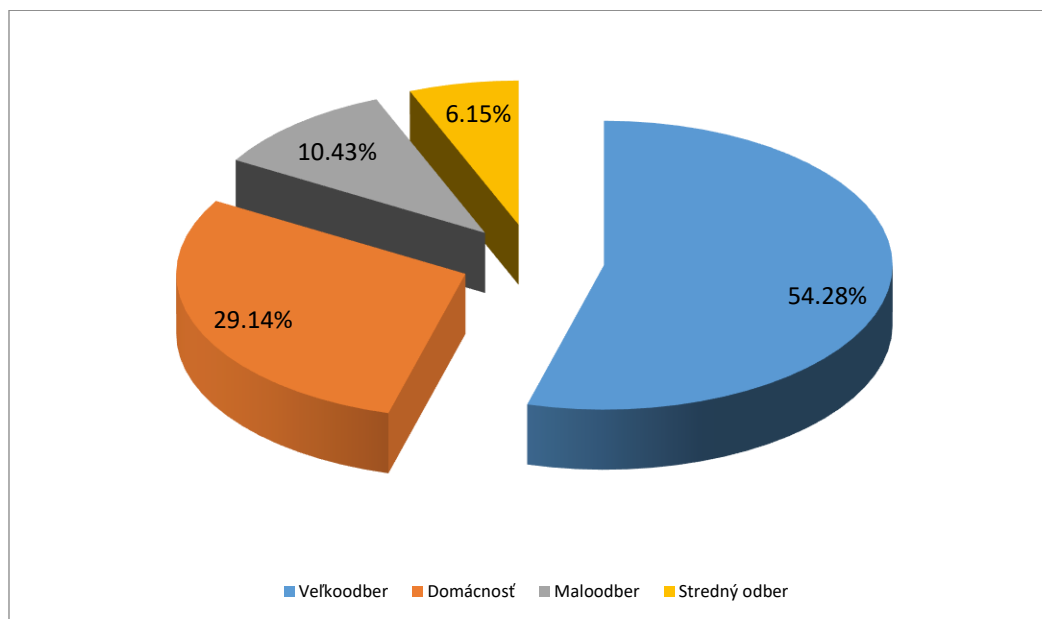
Obrázok 21 Vývoj spotreby plynu v SR (2017-2021)

Obrázok 22 Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií (2017-2021)

Obrázok 23 Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií v roku 2021

Tabuľka 9 Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie (cenové konania v súlade s vyhláškou č. 223/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve)

Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie		2017	2018	2019	2020	Vydané v roku 2021 na rok 2021	Vydané v roku 2021 na rok 2022
z toho	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov – dodávateľia s celoslovenskou pôsobnosťou	19	4		2	1	
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov – dodávateľia s celoslovenskou pôsobnosťou- zmena rozhodnutia		17	10	21		16
	Dodávka poslednej inštancie	1					
	Dodávka poslednej inštancie - zmena rozhodnutia					1	
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - LDS	19	1	1			
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - LDS - zmena rozhodnutia		12	6	19		16
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.6)	19	1	2			4
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.6) - zmena rozhodnutia		1	2	4	17	2
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.7)	9	2				
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.7) - zmena rozhodnutia	7			1	1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.8)			1		1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.8) - zmena rozhodnutia				9	1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.1)	20	2	4	1	1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.1) - zmena rozhodnutia				2	17	
	Prípojenie do distribučnej siete (LDS)	7	1	4			
	Prípojenie do distribučnej siete (LDS) - zmena rozhodnutia					10	
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu (SPP-D)	1					
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu - zmena rozhodnutia (SPP-D)	1	1		1		1
	Prípojenie do distribučnej siete (SPP-D)	1					
	Výkup plynárenského zariadenia	1					
Výkup plynárenského zariadenia - zmena rozhodnutia					1		
Prístup do prepravnej siete a preprava plynu	1		1				
Prístup do prepravnej siete a preprava plynu - zmena rozhodnutia	1			1	2	1	
Spolu		107	42	31	61	93	
Zastavené cenové konania		1	1			3	
Prerušené cenové konania		3	2	5	1	1	2
Zrušenie rozhodnutia					3	2	

Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka

Úrad v roku 2021 rozhodol o schválení alebo zmene celkovo siedmich prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov plynárenských sietí, z toho dve boli zmeny rozhodnutí pre prevádzkovateľa prepravnej siete, tri zmeny rozhodnutia pre prevádzkovateľov LDS a dve rozhodnutia pre nových prevádzkovateľov LDS.

Technické podmienky

Úrad v sledovanom v roku 2021 neposudzoval technické podmienky prevádzkovateľov plynárenských sietí.

Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby

Úrad v roku 2021 vydal štyri rozhodnutia vo veci schválenia alebo zmeny obchodných podmienok pri poskytovaní univerzálnej služby pre odberateľov plynu kategórie domácnosť a kategórie malý

podnik, z toho boli dve zmeny rozhodnutí pre dodávateľov plynu a dve rozhodnutia pre nových dodávateľov plynu, ktorí poskytujú univerzálnu službu pre odberateľov plynu kategórie domácnosť a kategórie malý podnik.

Rozhodnutia podľa nariadení EK

V sledovanom roku úrad schválil rozhodnutím č. 0001/2021/P-EU zo dňa 22. 03. 2021 podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 312/2014 z 26.03.2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach, štvrtú Aktualizovanú správu o uplatnení predbežných opatrení pre prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a. s.

Plynárenská infraštruktúra

Prepravná sieť v SR plní predovšetkým požiadavky tranzitu plynu do EÚ. Spotreba zemného plynu bola v SR v sledovanom roku na úrovni približne 9 % z celkového prepraveného objemu plynu v roku 2021.

Ďalším špecifikom je rozsah distribučných sietí. SR je po Holandsku druhou najplynofikovanejšou krajinou EÚ. Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a.s. zabezpečoval v roku 2021 distribúciu plynu do viac ako 1,5 mil. odberných miest pre viac ako 94 % obyvateľstva SR s prístupom k zemnému plynu.

Regulačná politika na obdobie rokov 2017-2022 a vyhláška č. 223/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve v znení neskorších predpisov, aj v roku 2021 tvorili regulačný rámec pre cenovú reguláciu pre tieto regulované činnosti v oblasti sietí:

- prístup do prepravnej siete a prepravy plynu,
- prístup do distribučnej siete a distribúcie plynu,
- pripojenie do prepravnej a distribučnej siete.

Prepravná sieť

Prepravnú sieť v SR vlastní a prevádzkuje spoločnosť eustream, a. s. Prepravná sieť predstavuje dôležité energetické prepojenie medzi Ruskou federáciou a EÚ. Prepojenie slovenskej prepravnej siete s okolitými členskými krajinami EÚ (Česko, Rakúsko, Maďarsko) je zabezpečené cez štyri vstupno-výstupné body. V roku 2022 bude zabezpečené aj prepojenie s Poľskom - vstupno-výstupný bod Vyrava. Prepravná sieť je prepojená s plynárenským systémom na Ukrajine. Vstupno-výstupné body z/do prepravných sietí plynárenských zariadení na území Ukrajiny sú dva, a to Veľké Kapušany a Budince

Vstupný/výstupný bod z/do distribučných sietí a zásobníkov na územní SR je domáci bod.

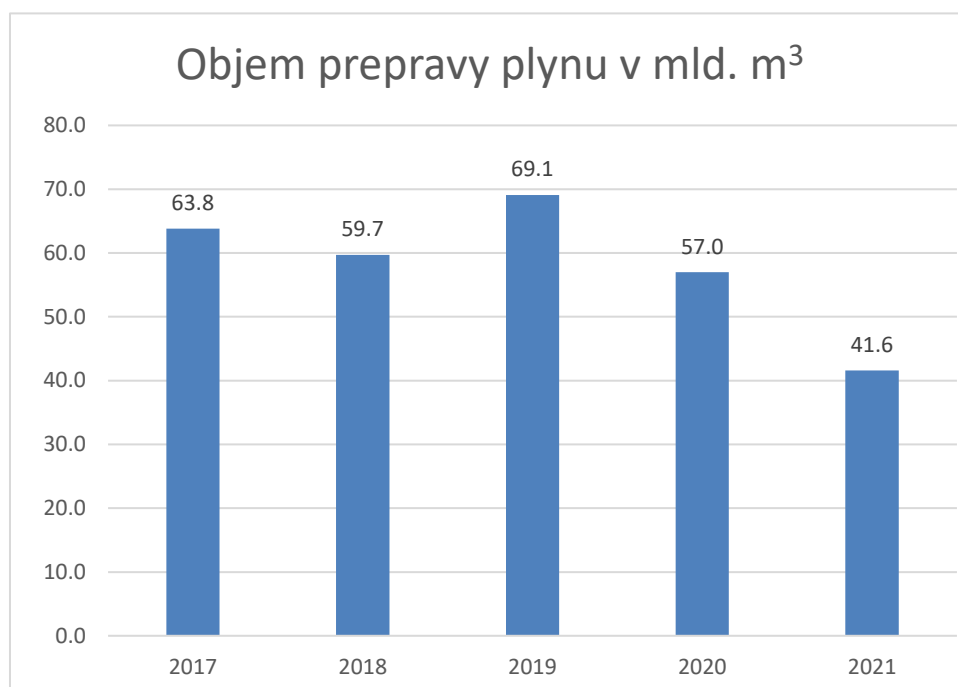
Informácie o výške technických, voľných a zazmluvnených kapacít na jednotlivých vstupno-výstupných bodoch sú dostupné na webovom sídle spoločnosti eustream, a. s.

Tabuľka 10 Investície do prepravnej siete eustream, a.s v r. 2021

Investície do prepravnej siete eustream, a.s. - objem v mil. €	2021
	3,76

Technická funkčnosť prepravnej siete

Obrázok 24 Objem prepravy plynu

Prepravná kapacita

Ročná kapacita prepravnej siete je 90 mld. m³ zemného plynu. V roku 2021 eustream, a. s., prepravil 41,6 mld. m³ plynu, z toho pre slovenských užívateľov 3,75 mld. m³.

Tabuľka 11 Prepravná sieť - vývoj počtu žiadostí a uzatvorených zmlúv

Ukazovateľ/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Počet žiadostí o prístup do prepravnej siete	1 418	1 212	2 639	1 294	844
Počet žiadostí o pripojenie do prepravnej siete	0	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o pripojení do prepravnej siete	0	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s pevnou prepravnou kapacitou	994	995	2 276	1 150	842
Z toho: dlhodobá	0	1	0	0	1
ročná	74	24	27	29	9
krátkodobá, z toho:	920	970	2 249	1 121	832
štvrt'ročná			53	28	19
mesačná			83	98	42
denná			2 013	874	507
vnútrodná			100	121	264
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s prerušiteľnou prepravnou kapacitou	407	213	363	128	2
Z toho: dlhodobá	3	0	0	0	
ročná	0	0	1	0	
krátkodobá, z toho:	404	213	362	128	2
štvrt'ročná			9	16	
mesačná			23	51	
denná			315	51	2
vnútrodná			15	10	
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s kombinovanou prepravnou kapacitou	17	4	19	16	
Z toho: dlhodobá					
ročná	1			4	
krátkodobá, z toho:	16	4	19	12	
štvrt'ročná				7	
mesačná				3	
denná			19	2	
vnútrodná			0	0	
Počet užívateľov prepravnej siete	33	27	45	31	22

Tabuľka 1 Podiel jednotlivých užívateľov siete z hľadiska krajiny pôvodu na objeme prepraveného plynu

Užívateľia prepravnej siete na domácom trhu (preprava na domáci bod prepravnej siete)	2017	2018	2019	2020	2021
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
Slovensko	5,30	5,20	7,40	8,40	9,10
Tranzitujúci užívatelia prepravnej siete					
Rusko	69,27	72,23	66,80	71,30	86,90
Nemecko	5,17	5,97	4,00	1,70	0,00
Česko	4,73	5,72	7,10	1,80	0,70
Maďarsko	0,00	0,00	0,10	2,40	0,00
Švajčiarsko	1,44	0,73	1,60	5,10	0,60
Veľká Británia	0,27	0,03	1,10	4,50	2,70
Rakúsko	0,00	0,03	0,80	0,40	0,00
Dánsko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Francúzsko	0,02	0,17	0,10	0,60	0,00
Luxembursko	0,39	0,27	0,30	1,10	0,00
Ukrajina	13,41	9,65	10,10	0,00	0,00
Poľsko	0,18	0,03	0,00	0,00	0,00
Rumunsko	0,00	0,00	0,40	0,50	0,00
Holandsko	0,00	0,00	0,20	2,20	0,00
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca

Zodpovednosť za technickú funkčnosť prepravnej siete má prevádzkovateľ prepravnej siete spoločnosť eustream, a. s., ktorá aj v roku 2021 v zmysle zákona č. 251/2021 Z. z. predložila úradu na posúdenie návrh Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete na obdobie rokov 2021-2030 spolu so Správou o plnení desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete za obdobie rokov 2020-2029. Tento pravidelne ročne aktualizovaný Desaťročný plán je nevyhnutný na identifikáciu potreby nových infraštruktúrnych projektov na zabezpečenie primárnej úrovne bezpečnosti dodávok plynu pre SR a celý európsky región.

Desaťročný plán okrem iného zahŕňa aj rozvoj cezhraničných prepojení. Plán je vypracovaný v súlade s desaťročným plánom rozvoja prepravnej siete pre plyn v EÚ, ktorého súčasťou sú okrem iného tzv. projekty spoločného záujmu pre EÚ (PCI). Z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 05.06.2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, vyplýva pre národný regulačný orgán povinnosť monitorovať, posudzovať a hodnotiť stav súladu s investičnými zámermi pre projekty rozvoja cezhraničnej infraštruktúry.

Distribučná sieť

Štruktúra plynovodov distribučnej siete spoločnosti SPP - distribúcia, a. s. bola k 31.12.2021 v celkovej dĺžke 33 348 km, z toho dĺžka vysokotlakových plynovodov bola 6 273 km a dĺžka strednotlakových a nízkotlakových plynovodov 27 075 km.

Tabuľka 2 Vývoj investícií do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.

Objem v mil. €	2017	2018	2019	2020	2021
	26,36	28,16	33,6	34,87	34,44

Vyvažovanie distribučnej siete

V rámci zabezpečenia bezpečnej a spoľahlivej distribúcie plynu sa musí vykonávať fyzické aj obchodné vyvažovanie pri vzniku nedostatku, resp. prebytku plynu v distribučnej sieti.

Prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu - SPP - distribúcia, a. s., má na tieto účely plyn uskladnený v podzemnom zásobníku Dolní Bojanovice, ktorý sa nachádza na území Českej republiky.

Tabuľka 3 Vyvažovanie siete(v mil. m³/deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka

Vyvažovanie siete(v mil. m ³ /deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka	2017	2018	2019	2020	2021
nedostatok plynu - ťažba	1,9	1,8	1,5	1,6	1,5
prebytok plynu - vtláčanie	2,5	1,4	1,3	1,9	1,2

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.

Tabuľka 15 Vývoj počtu odberných miest a množstva distribuovaného plynu SPP - distribúcia, a. s.

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet odberných miest	1 514 282	1 518 200	1 522 710	1 526 582	1 529 429
Množstvo distribuovaného plynu v m ³	4 901 064 256	4 777 815 776	4 841 280 704	5 003 958 741	5 504 375 139

Z celkového počtu odberných miest je 14 plniacich staníc CNG s množstvom distribuovaného plynu v objeme 7 799 137 m³, čo je približne o 4 % viac ako v roku 2020.

Prevádzkovatelia LDS

V sledovanom roku úrad evidoval 38 prevádzkovateľov LDS, ktorí distribuovali plyn v 58 LDS (areály veľkých podnikov, priemyselné parky, obchodné centrá, obytné súbory) v celkovom objeme 949 713 152 m³.

V rámci LDS v roku 2021 zmenili dodávateľa plynu štyria odberatelia. Do odberných miest v LDS, okrem samotných prevádzkovateľov LDS, ktorí plnili zároveň aj funkciu dodávateľa plynu do odberných miest, dodávali plyn aj iní dodávatelia v celkovom počte osem pri objeme dodaného plynu 69 725 932 m³.

Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu

Zásobníky v SR sa využívajú predovšetkým na sezónne uskladnenie zemného plynu. Zásobníky ako súčasť plynárenskej infraštruktúry v SR predstavujú dôležitý nástroj, ktorý zvyšuje energetickú bezpečnosť SR. Na území SR podzemné zásobníky prevádzkuje spoločnosť NAFTA a. s. a spoločnosť POZAGAS a. s.

Tabuľka 16 Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Technický pracovný objem					Technický vťahový výkon					Technický ťažobný výkon				
	(v mil.m ³ /rok)					(v mil.m ³ /deň)					(v mil.m ³ /deň)				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
NAFTA a.s.	2 931	3 061	3 357	3 357	2 999	31,87	31,87	31,87	31,87	43,28	36,96	36,96	39,51	39,51	42,43
POZAGAS a.s.	655	655	655	655	655	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85
Spolu	3 586	3 716	4 012	4 012	3 654	38,72	38,72	38,72	38,72	50,13	43,81	43,81	46,36	46,36	49,28

Tabuľka 47 Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA a.s.

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA a.s. v roku 2021	
Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Veľká Británia	41,25%
Slovensko	33,45%
Česko	10,74%
Švajčiarsko	8,03%
Nemecko	2,56%
Francúzsko	1,81%
Holandsko	1,28%
Dánsko	0,88%
Spolu	100,00%

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka NAFTA a. s. uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 74 zmlúv, z toho 13 zmlúv s prerušiteľnou uskladňovacou kapacitou a 61 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou. Počet prijatých žiadostí bol 164, z toho 88 žiadostí bolo zamietnutých z dôvodu alokácie uskladňovacej kapacity ostatným záujemcom v zmysle platnej legislatívy.

Tabuľka 18 Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS a.s.

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS a.s. v roku 2021	
Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Francúzsko	53,82%
Švajčiarsko	11,06%
Nemecko	8,70%
Česko	7,75%
Slovensko	7,15%
Taliansko	6,38%
Dánsko	3,27%
Veľká Británia	1,90%
Spolu	100,00%

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka POZAGAS a. s. prijal 38 žiadostí o prístup do zásobníka a uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 18 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou. Ostatné žiadosti boli zamietnuté z dôvodu ponúknuťej lepšej ceny iným uchádzačom o uskladňovanie plynu a z dôvodu nedosiahnutia minimálnej ceny.

Tabuľka 19 Investície do zásobníkov plynu spoločností NAFTA a. s. a POZAGAS a. s.

Objem v mil. €	NAFTA a.s.	4,90
	POZAGAS a.s.	0,56

Veľkoobchodný trh s plynom

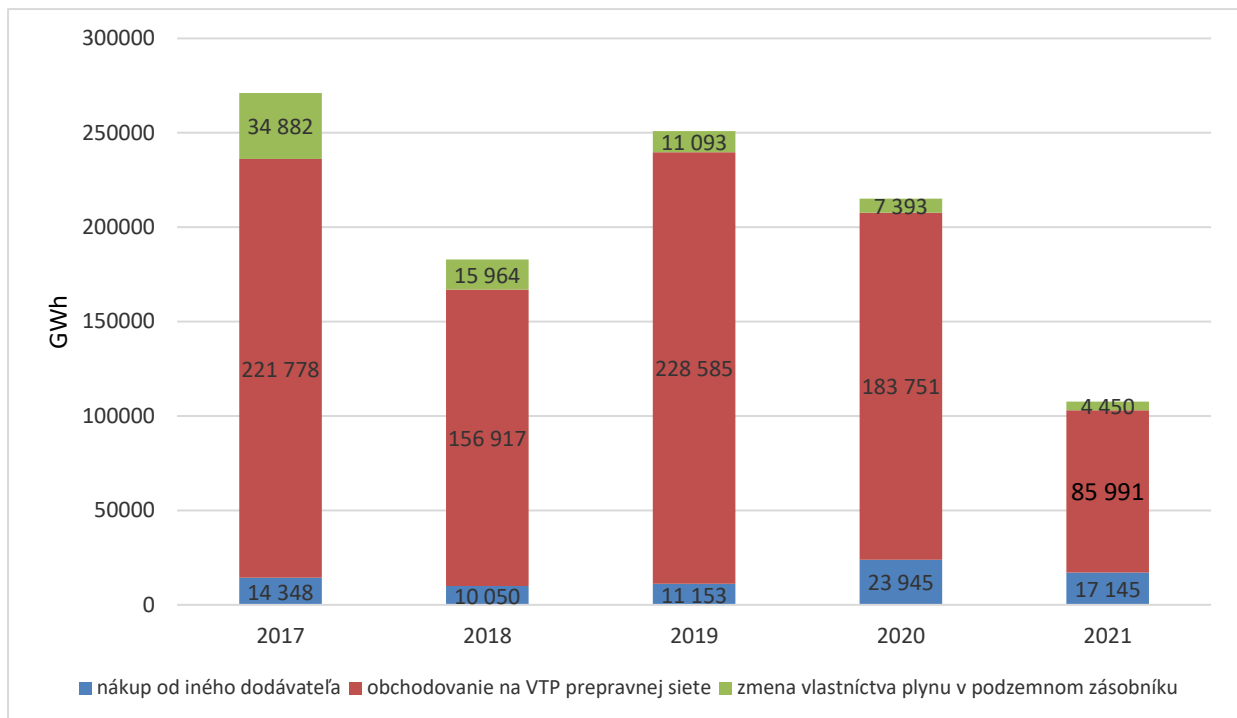
Veľkoobchodný trh s plynom v SR je charakterizovaný predovšetkým:

- nákupom plynu na základe dlhodobých kontraktov,
- nákupom plynu na komoditných burzách.

Dodávatelia plynu pri dodávke plynu do odberným miest odberateľov plynu si zabezpečovali komoditu aj nákupom plynu od iného obchodníka - dodávateľa plynu (v roku 2021 v objeme 17 008 GWh, čo je o cca 29 % menej ako v roku 2020). Ďalšia možnosť nákupu plynu

je aj obchodovanie na virtuálnom obchodnom bode prepravnej siete (v roku 2021 v objeme 85 991 GWh, čo je o cca 53 % menej ako v roku 2020). Nákup plynu je taktiež možný aj obchodovaním, resp. zmenou vlastníctva k uskladnenému plynu v podzemných zásobníkoch, kde plyn zmenil vlastníka v celkovom objeme 4 450 GWh.

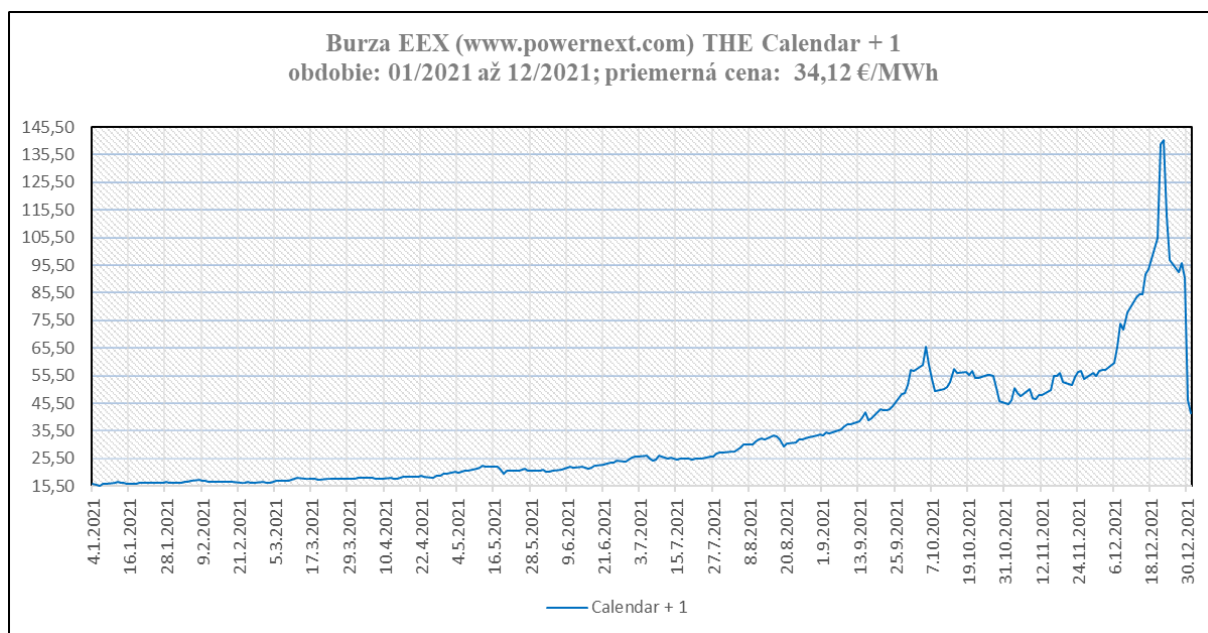
Obrázok 25 Vývoj niektorých veľkoobchodných plynárenských ukazovateľov vyjadrený v GWh (2017-2021)

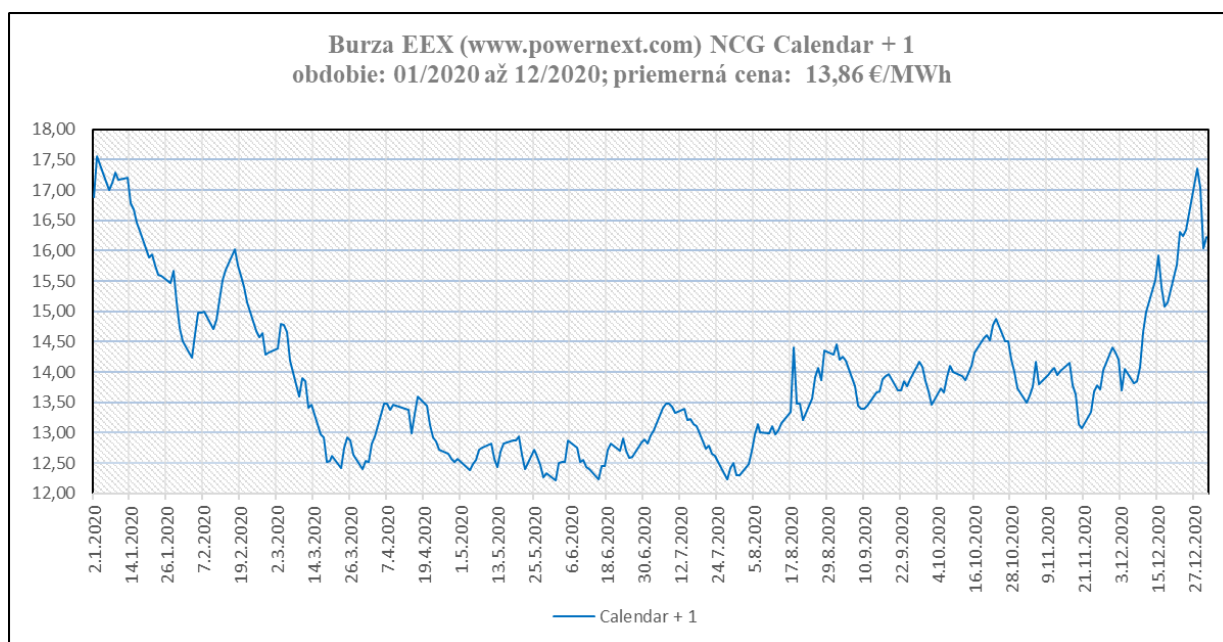
Rovnako ako pri trhovách cenách elektriny aj vývoj trhovej ceny plynu, ktorá je rozhodujúca pre výpočet ceny za dodávku plynu pre zraniteľných odberateľov bol dramatický predovšetkým v druhom polroku 2021. V nasledujúcich grafoch je pre porovnanie vývoja trhovách cien znázornený vývoj cien plynu v identickom burzovom produkte v roku 2021 a 2020.

Obrázok 26 Vývoj ceny komodity (plyn) na burze v roku 2021

Obrázok 27 Vývoj ceny komodity (plyn) na burze v roku 2020

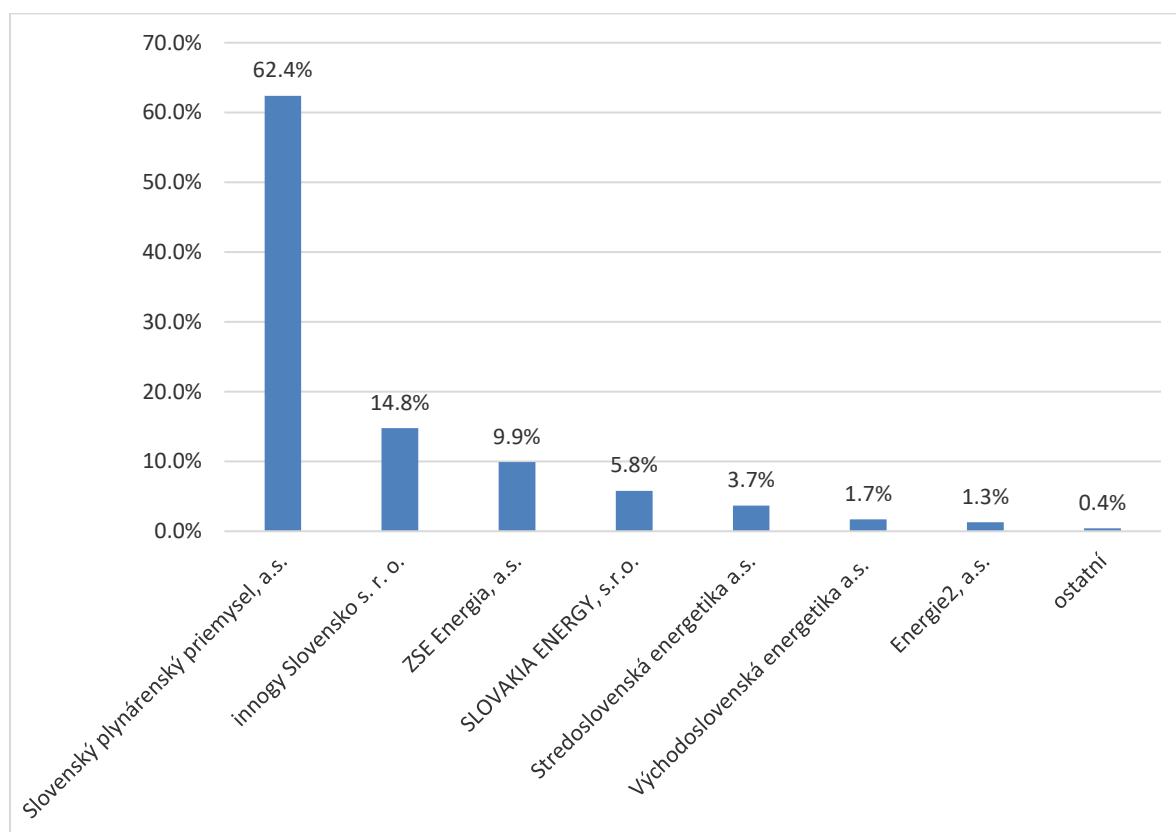
Maloobchodný trh s plynom

Dodávka plynu zraniteľným odberateľom

V zmysle zákona č. 250/2012 Z. z. cenové rozhodnutia pre dodávateľov plynu, ktorí dodávajú plyn zraniteľným odberateľom, ktorými sú odberatelia plynu v domácnosti a malé podniky s ročnou spotrebou plynu najviac 100 000 kWh, vydané pre regulačné obdobie zostávajú v platnosti na celé

regulačné obdobie (2017-2022). V priebehu regulačného obdobia sa cenové rozhodnutia menili predovšetkým z dôvodu zmeny referenčnej ceny (burzová cena EEX NCG (THE) Calendar +1), ktorej hodnota je určujúca pre výpočet maximálnej ceny za dodávku plynu. Zraniteľným odberateľom plynu - domácnostiam dodávalo plyn 17 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

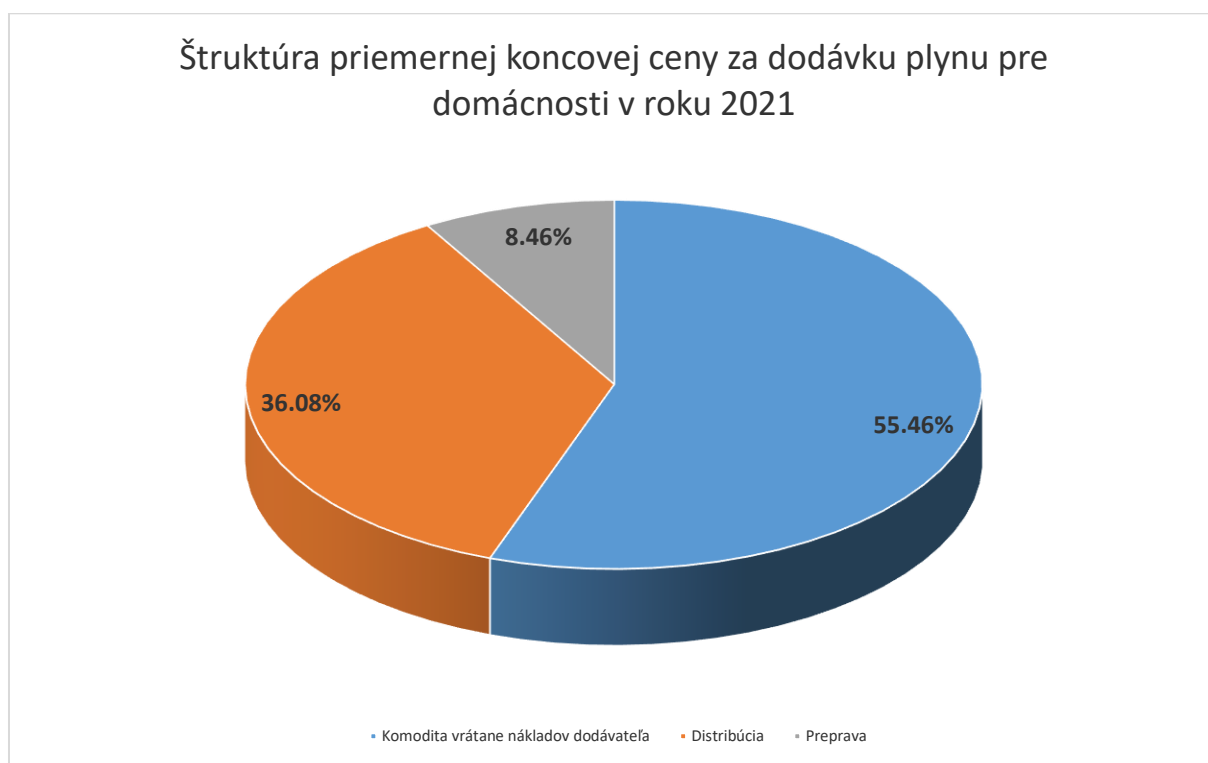
Obrázok 28 Dodávateľa plynu domácnostiam a ich trhové podiely

Tabuľka 20 Vývoj maximálnych cien za dodávku plynu pre domácnosti, vrátane sieťových poplatkov, podľa priemerných spotrieb v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov

Tarify (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)					Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)				
	2017	od 1.12.2018	2019	2020	2021	2017	od 1.12.2018	2019	2020	2021
1 (do 2 138 kWh)	1,96	2,78	2,78	2,78	2,78	0,0434	0,0453	0,0453	0,0453	0,0436
2 (nad 2 138 do 18 173 kWh)	5,76	5,76	5,76	5,76	5,76	0,0325	0,0333	0,0333	0,0333	0,0300
3 (nad 18 173 do 42 760 kWh)	8,64	8,64	8,64	8,64	8,64	0,0310	0,0332	0,0332	0,0332	0,0297
4 (nad 42 760 do 69 485 kWh)	13,36	13,36	13,36	13,36	13,36	0,0304	0,0320	0,0320	0,0320	0,0280
5 (nad 69 485 do 85 000 kWh)	42,45	42,45	42,45	42,45	42,45	0,0399	0,0420	0,0420	0,0420	0,0387
6 (nad 85 000 do 100 000 kWh)	51,78	51,78	51,78	51,78	51,78	0,0398	0,0419	0,0419	0,0419	0,0386

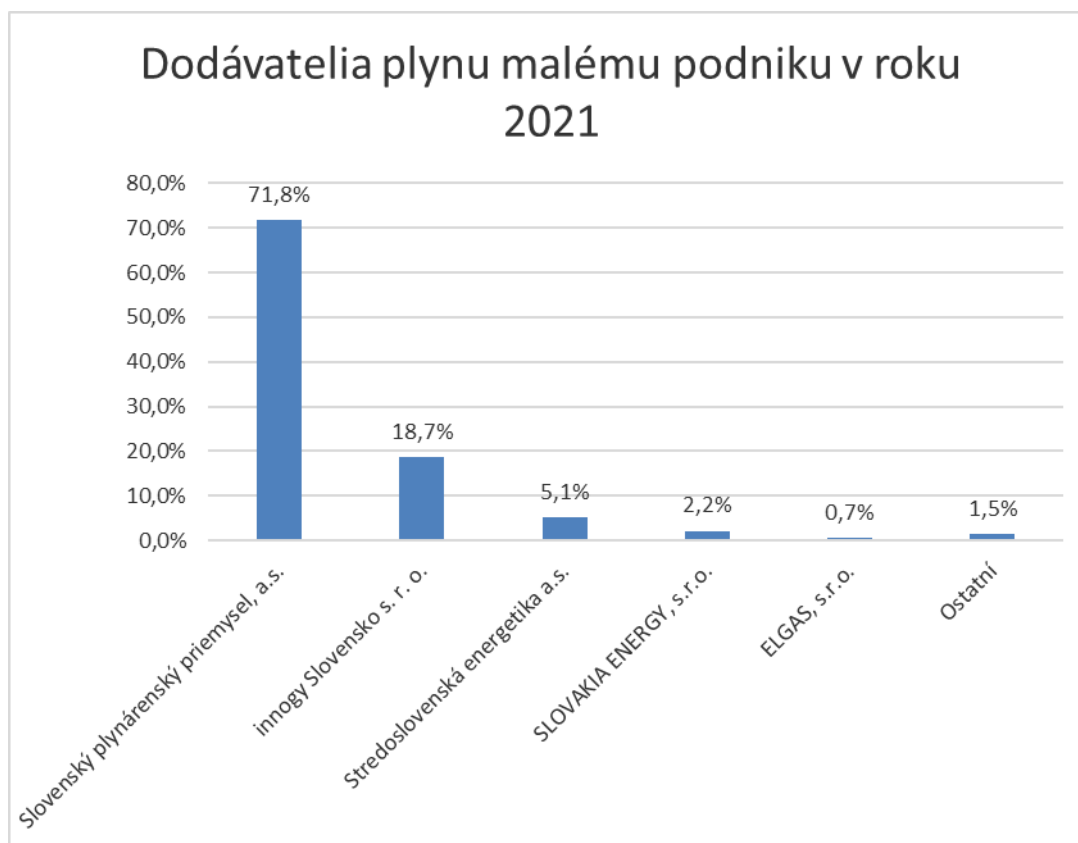
Obrázok 29 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti

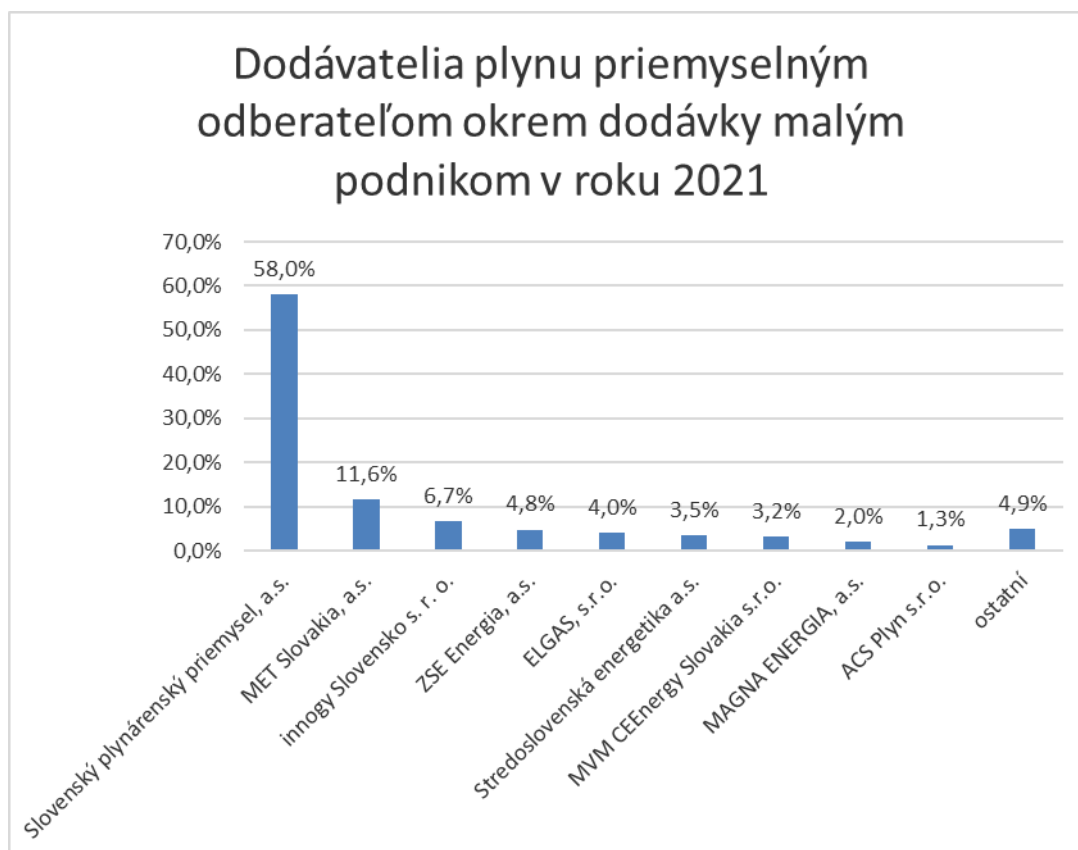
Tabuľka 21 Predpoklad priemernej výšky maximálnej ceny za dodávku plynu pre domácnosti, vrátane sieťových poplatkov, v rámci cenových konaní uskutočnených v poslednom štvrtroku 2021 na rok 2022, ceny podľa priemernej spotreby v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov

Tarify (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)	Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)
1 (do 2 138 kWh)	2,88	0,0494
2 (nad 2 138 do 18 173 kWh)	5,86	0,0371
3 (nad 18 173 do 42 760 kWh)	8,74	0,0366
4 (nad 42 760 do 69 485 kWh)	13,46	0,0349
5 (nad 69 485 do 85 000 kWh)	42,55	0,0426
6 (nad 85 000 do 100 000 kWh)	51,88	0,0424

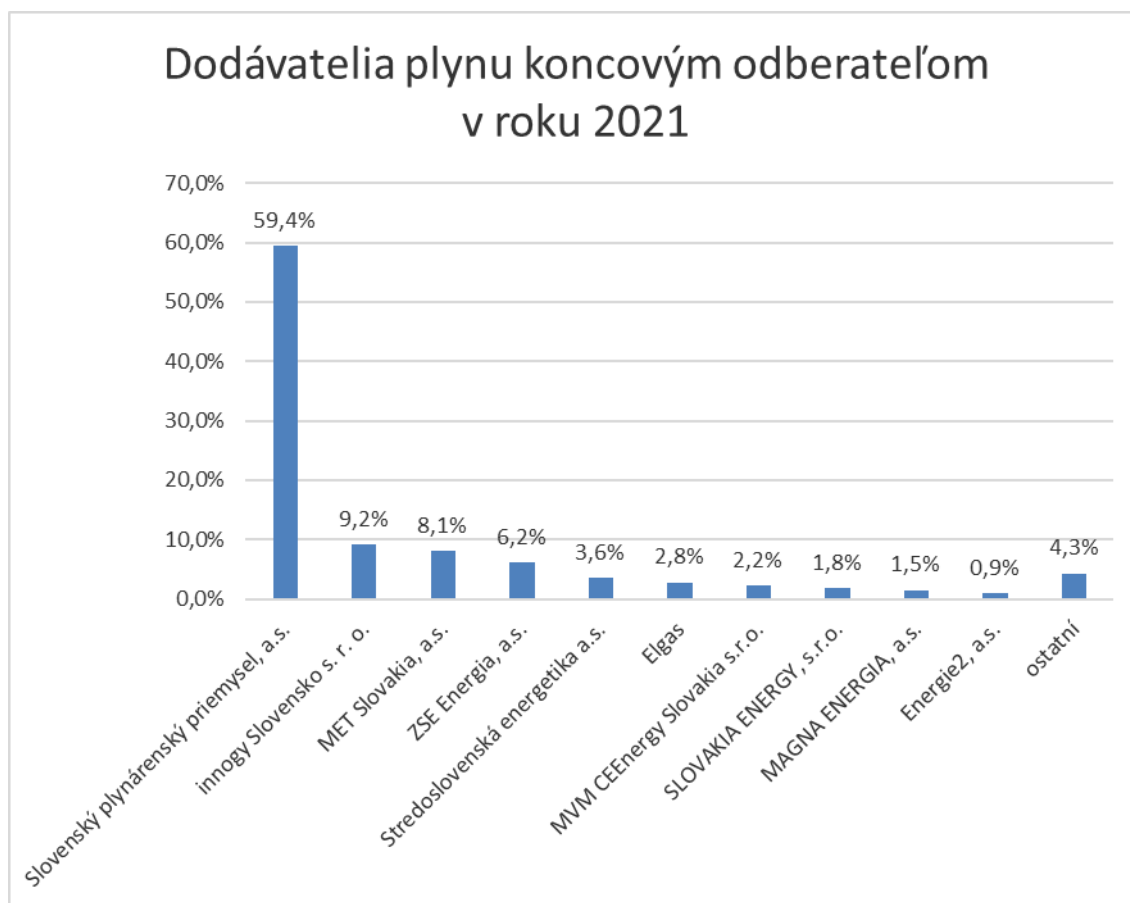
Obrázok 30 Dodávateľia plynu malým podnikom a ich trhové podiely

Obrázok 31 Dodávateľia plynu priemyselným odberateľom okrem dodávky malým podnikom

Obrázok 32 Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu všetkým kategóriám odberateľov

DPI

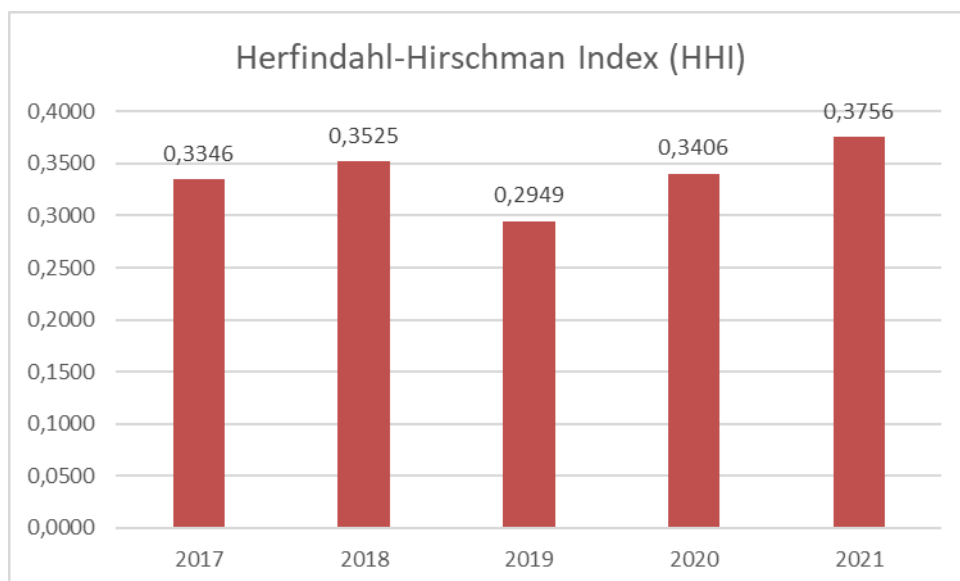
Dodávateľom poslednej inštancie bola aj v roku 2021 na základe rozhodnutia úradu spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a. s. Úrad v sledovanom roku zaznamenal 120 423 oznámení o uplatnení režimu DPI, kedy pôvodný dodávateľ plynu stratil spôsobilosť dodávať plyn odberateľom podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

HHI

Účelom HHI je posúdiť koncentráciu regulovaných subjektov v konkurenčnom prostredí. Úrad posudzoval postavenie regulovaných subjektov pôsobiacich na trhu dodávky plynu pre všetky segmenty trhu s plynom. V zásade platí, že trh je koncentrovaný, ak je HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

HHI pri dodávke plynu všetkým odberateľom plynu v roku 2021 dosiahol hodnotu 0,3756, čo znamená vysokú úroveň koncentrácie na trhu s plynom.

Obrázok 33 Vývoj indexu HHI - plynárenstvo

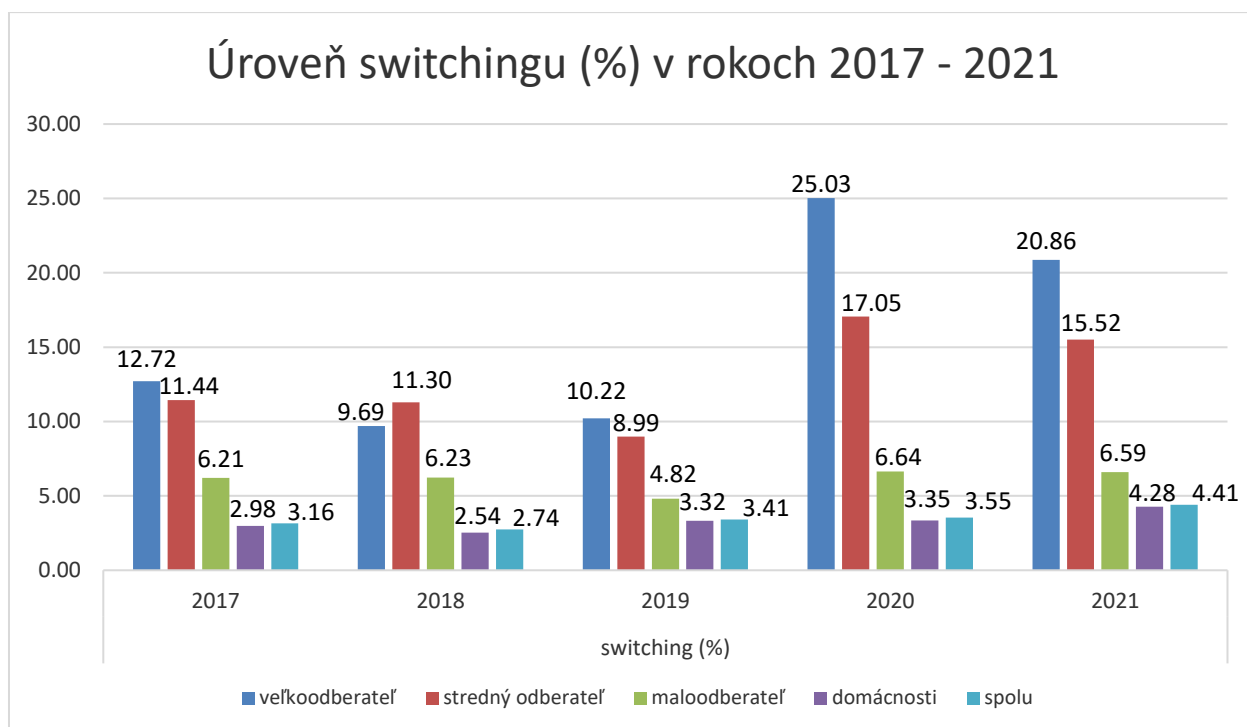

Switching

Úroveň liberalizácie trhu s plynom sa vykazuje prostredníctvom percentuálne vyjadreného koeficientu, tzv. switchingu. Ten vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu k celkovému počtu odberných miest.

Tabuľka 22 Switching – plynárenstvo (2017-2021)

Kategorie odberných miest odberateľov	počet odberateľov plynu so zmenou dodávateľa plynu					switching (%)				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
veľkoodberateľ	93	71	90	179	145	12,72	9,69	10,22	25,03	20,86
stredný odberateľ	322	314	284	478	415	11,44	11,30	8,99	17,05	15,52
maloodberateľ	4 743	4 765	3 687	5 093	5 151	6,21	6,23	4,82	6,64	6,59
domácnosti	43 670	36 627	48 000	48 481	67 067	2,98	2,54	3,32	3,35	4,28
spolu	48 828	41 777	52 061	54 231	72 778	3,16	2,74	3,41	3,55	4,41

V medziročnom porovnaní rokov 2021 a 2020 evidujeme mierny pokles počtu zmien dodávateľa plynu v kategórii veľký odberateľ a stredný odberateľ a v prípade domácností mierny nárast.

V súvislosti s aplikáciou nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2017/1938 z 25. októbra 2017 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 994/2010 sa pripravujú legislatívne zmeny týkajúce sa solidarity v zákone č. 251/2012 Z. z. Úloha úradu spočíva najmä v uplatňovaní pripomienok, resp. predstavy pri tvorbe ceny zemného plynu poskytnutého v prípade krízovej situácie iným krajinám, resp. dopadov na ceny plynu dodávaného pre domácnosti v SR.

3. Ochrana spotrebiteľa a alternatívne riešenie sporov

Ochrana spotrebiteľa

Úrad vykonáva kontroly v regulovaných subjektoch z právomoci vyplývajúcej najmä zo zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Ich dôvodom je ochrana zraniteľných odberateľov, dohľad nad fungovaním trhu s regulovanými komoditami, ako aj dodržiavanie právnych predpisov v oblasti regulácie, najmä vyhlášok úradu.

Obdobie roka 2021 bolo podobne ako obdobie roka 2020 poznačené opatreniami súvisiacimi so šírením koronavírusu COVID-19. Výkon kontroly na mieste bol tak značne obmedzený a kontroly prebiehali najmä elektronicky, čo spôsobilo, že celkový výkon kontrol bol mierne spomalený oproti uplynulým rokom.

V roku 2021 úrad vykonal kontroly v 69 regulovaných subjektoch, z toho v troch subjektoch na základe doručených podaní a v 66 subjektoch na základe plánu kontrolnej činnosti. Z tohto počtu bolo 40 kontrol v regulovaných subjektoch ukončených vypracovaním protokolu o výsledku vykonanej kontroly, to znamená so zisteným porušením platnej právnej úpravy a 29 kontrol bolo ukončených vypracovaním záznamu o výsledku vykonanej kontroly, teda bez zistenia porušenia platnej právnej úpravy.

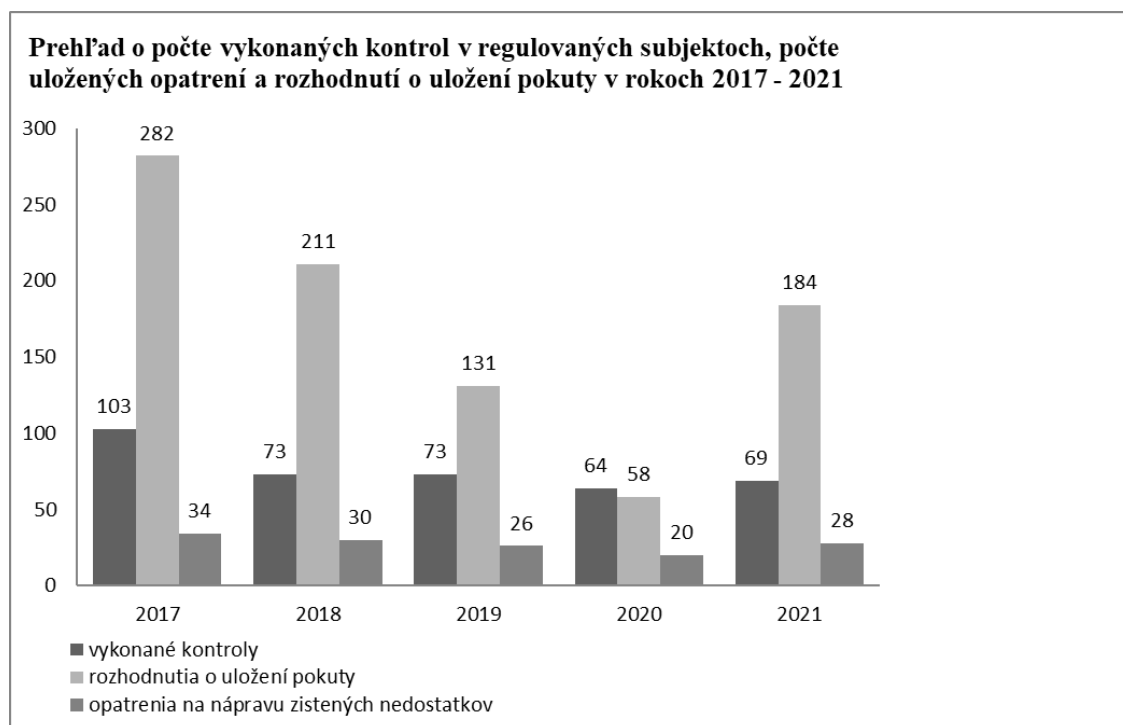
Kontroly boli zamerané na dodržiavanie platných právnych predpisov pri vykonávaní regulovaných činností v sieťových odvetviach za obdobie rokov 2016 - 2021. V tejto súvislosti boli kontroly zamerané na dodržiavanie úradom schváleného rozsahu cenovej regulácie, vecnej regulácie a regulácie kvality.

V roku 2021 boli vykonané kontroly v 43 subjektoch, ktoré vykonávajú činnosti v elektroenergetike, z toho u 16 z nich bolo zistených až 83 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. V oblasti plynárenstva úrad vykonal kontroly v ôsmich subjektoch, pričom u štyroch z nich bolo zistených 13 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Medzi najčastejšie porušenia v elektroenergetike a plynárenstve patrilo nedodržanie schválených obchodných podmienok dodávky elektriny a plynu, fakturácia cien bez cenového rozhodnutia úradu alebo v rozpore s cenovým rozhodnutím úradu, ďalej to bolo neposkytnutie pravdivých údajov v predloženom vyhodnotení štandardov kvality, chyby vo vyúčtovaniach a faktúrach (napríklad absencia povinných zákonných informácií o podiele obnoviteľných zdrojov energie, informácie o štandardoch kvality a pod.).

Okrem vykonávania kontrol na mieste v regulovaných subjektoch úrad aj priamo z úradnej činnosti zistil porušenia ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z. Výsledkom bolo uloženie pokuty 106 subjektom spolu vo výške 118 900 eur, z toho jedno rozhodnutie o uložení pokuty bolo z dôvodu neposkytnutia súčinnosti pri vybavovaní podania s uloženou pokutou vo výške 1 500 eur a 105 rozhodnutí o uložení pokuty bolo za porušenie ustanovenia § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. s uloženou pokutou v celkovej výške 117 400 eur.

Odboru kontroly bolo ďalej doručených 41 podnetov fyzických a právnických osôb, pričom deväť z nich zaradil do plánu kontrol.

Alternatívne riešenie sporov

Úrad je od roku 2016 orgánom pre alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov podľa osobitnej úpravy spotrebiteľských sporov vyplývajúcej zo zákona č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a taktiež v zmysle § 9 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z. vykonáva alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov koncového odberateľa elektriny, koncového odberateľa plynu, odberateľa, ktorý dodané teplo využíva na vlastnú spotrebu, odberateľa vody alebo producenta odpadových vôd, ktorý je spotrebiteľom podľa osobitného predpisu, a rozhoduje o uložení sankcie za správne delikty spáchané porušením povinností ustanovených v osobitnom predpise.

V roku 2021 boli úradu doručené celkovo len štyri návrhy na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov. Z toho tri boli podané na základe zákona č. 391/2015 Z. z., kde stranou v spore bola fyzická osoba - spotrebiteľ. Jeden bol podaný v súlade s § 37 z. č. 250/2012 Z. z., kde stranou v spore bola právnická osoba - koncový odberateľ.

Z uvedených návrhov bol jeden v súlade s pravidlami alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov odmietnutý podľa § 13 ods. 2 písm. b) zákona č. 391/2015 Z. z. z dôvodu, že vo veci už rozhodol súd. Išlo o spor týkajúci sa opravy a prekládky VN vedenia zo spotrebiteľovho pozemku. V dvoch podaných návrhoch na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov bol spor ukončený odložením v súlade s § 19 ods. 1 písm. e) zákona č. 391/2015 Z. z. z dôvodu, že na základe

skutočností zistených počas alternatívneho riešenia sporu nebolo zrejmé, že predávajúci porušil práva spotrebiteľa podľa predpisov na ochranu práv spotrebiteľa. V jednom prípade išlo o neoprávnený odber elektriny preukázaný znaleckým posudkom zo strany dodávateľa a v druhom prípade išlo o nesúhlas s fakturáciou spotreby a požiadavka na umožnenie odstúpenia od zmluvy. V žiadnom z týchto návrhov nedošlo k uzatvoreniu dohody o vyriešení sporu podľa § 17 zákona č. 391/2015 Z. z. V poslednom prípade alternatívneho riešenia sporu medzi koncovým odberateľom a dodávateľom išlo o nesúhlas odberateľa s oznámením o neakceptácii výpovede zmluvy dodávateľom. V tomto prípade došlo nakoniec k dohode medzi koncovým odberateľom a dodávateľom mimo alternatívneho riešenia sporu a úrad bol o ukončení sporu informovaný. Najčastejším dôvodom v až 50 % návrhov, pre ktorý podávali spotrebiteľia návrhy na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov, bol v roku 2021 takisto ako v predchádzajúcom období najmä nesúhlas a pochybnosti o správnosti fakturácie spotreby zo strany regulovaného subjektu. Spotrebiteľia sa domáhali prešetrenia správnosti nameraných údajov o spotrebe, fakturácie spotreby dodávateľom a následnej opravy, resp. zmeny vystavenej faktúry spotreby.

Tabuľka 23 Počet mimosúdne riešených sporov

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet doručených návrhov na alternatívne riešenie spotrebiteľského sporu	28	11	19	9	4
Počet návrhov na alternatívne riešenie sporu v zmysle § 37 zákona .č. 250/2012 Z. z.	6	2	1	1	1
Počet návrhov na alternatívne riešenie sporu v zmysle zákona .č. 391/2015 Z. z.	22	9	18	8	3
Počet neukončených sporov	6	0	0	0	0

Možno konštatovať, že alternatívne riešenie sporov v oblasti regulácie sieťových odvetví nie je napriek osвете zo strany úradu medzi spotrebiteľmi veľmi využívané. Dôvodom je zrejme fakt, že pre väčšinu spotrebiteľov je jednoduchšie podať na úrad jednoduchú, často nekompletnú sťažnosť ako vyplniť síce jednoduchý, ale predsa len formalizovaný návrh a absolvovať procesne upravený postup alternatívneho riešenia sporov. Úrad záverom uvádza, že k zefektívneniu a skvalitneniu alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov môže prispieť najmä zvyšovanie informovanosti spotrebiteľov o možnostiach riešenia ich problémov, ako aj nárast skúseností poverených osôb,

ktoré sa zaoberajú agendou alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov. Úrad však poukazuje aj na to, že pri nevôli jednej zo strán uzavrieť dohodu nemá inú možnosť ako ukončiť konanie odôvodneným stanoviskom.

Štandardy kvality

Monitorovaním štandardov kvality úrad chráni právo spotrebiteľa, aby tento v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu za cenu, ktorú za energie a vodu platí, dostal aj primeranú kvalitu. Vyhlášky, ktorými sú ustanovené štandardy kvality, si primárne kládli za cieľ chrániť spotrebiteľa v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu podnikajúceho v niektorom zo sieťových odvetví. Kompenzačné platby majú v regulácii kvality podpornú funkciu, ktorá má za cieľ motivovať regulované subjekty k zvyšovaniu úrovne dodržiavania štandardov kvality a motivovať k investíciám, ktoré zabezpečia zvyšovanie bezpečnosti, stability a rozvoja infraštruktúry regulovaných subjektov.

Tabuľka 24 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v elektroenergetike

<i>Elektroenergetika</i>	Prenos elektriny	Distribúcia elektriny	Dodávka elektriny
Počet doručených vyhodnotení	1	130	164
Počet zaznamenaných udalostí	7	7 963 079	1 884 642
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	20 863	796
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0 %	0,26 %	0,04 %

Tabuľka 25 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v plynárenstve

<i>Plynárenstvo</i>	Uskladňovanie plynu	Preprava plynu	Distribúcia plynu	Dodávka plynu
Počet doručených vyhodnotení	2	1	39	69
Počet zaznamenaných udalostí	906	60	57 420	1 011 660
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	6	9	648
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0 %	11,11 %	0,02 %	0,06 %

4. Medzinárodná spolupráca a REMIT

Rok 2021 zaznamenal extrémny vývoj v oblasti energetiky. Pandémia COVID-19 značným spôsobom ovplyvnila správanie trhu. Zatiaľ čo prvý polrok 2021 znamenal postupné zotavovanie sa z pandémie a oživenie ekonomiky s miernym nárastom cien, vývoj ďalších faktorov, ako obmedzené dodávky a veľký dopyt vo svetových ekonomikách spôsobil v druhej polovici roka extrémny nárast cien. Postupné vyradovanie jadrových zdrojov v Nemecku, nepriaznivá veterná situácia v Severnom mori, prebiehajúci proces certifikácie pre plynovod NordStream 2, zvýšený dopyt výroby energie z plynu a nízke dodávky plynu z Ruska, či prísnejšie klimatické ciele EÚ vyvolali neistotu hráčov na energetickom trhu.

Globálne extrémne zdražovanie cien komodít na burzách predstavovalo značný dopad na nepripravené subjekty - dodávateľov, výrobcov energií až po spotrebiteľov.

EK v reakcii na negatívny vývoj poverila agentúru ACER v spolupráci s jednotlivými regulátormi preskúmaním trhu so zameraním na identifikáciu potrieb.

EK vydala v októbri 2021 prvý súbor nástrojov na zmiernenie dopadu vyššie popísanej situácie (tzv. Toolbox 1) - návrh krátkodobých opatrení so zameraním na špecifické potreby spotrebiteľov a priemyslu a návrh strednodobých opatrení s cieľom predísť budúcim cenovým výkyvom za súčasného pokračovania v integrácii trhu a posilňovaní postavenia spotrebiteľov pri naplňaní ďalších krokov v dekarbonizácii energetického systému.

Aktivity úradu súvisiace s legislatívnou činnosťou EÚ

Pracovníci úradu sa v priebehu roka aktívne zúčastňovali diskusií a pripomienkových procesov k legislatívnym dokumentom EÚ.

Vydaním európskej *Ekologickej dohody* (tzv. Green Deal) v roku 2020 sa stanovilo, že trhy s energiou musia prejsť transformáciou, aby umožnili avizovaný pokrok smerom k stanovenému cieľu a zároveň zabezpečili, že jednotlivé ciele vedúce k jeho dosiahnutiu sa budú môcť realizovať nákladovo efektívnym spôsobom:

- v júli 2021 bol vydaný základný rámec stratégie *Fit for 55*, ktorým bol identifikovaný hlavný cieľ: 55 % zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030 v porovnaní s úrovňami z roku 1990 a uhlíková neutralita do roku 2050,
- 15. 12. 2021 bol predstavený návrh „Plynárenského legislatívneho balíka na dekarbonizáciu trhu s vodíkom a obnoviteľnými a nízkouhlíkovými plynmi“ spolu s legislatívou o emisiách metánu (tzv. EU methane Emission Reduction Strategy), energetickej hospodárnosti budov (tzv. Energy Efficiency Directive), obnoviteľných zdrojoch (tzv. Renewable Energy Directive III) a systéme

obchodovania s emisiami (EU ETS). Hlavným cieľom aktualizácie je predovšetkým (i) vytvoriť podmienky na uľahčenie rýchleho a trvalého využívania obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov, (ii) zlepšiť trhové podmienky a zvýšiť zapojenie spotrebiteľov plynu, (iii) lepšie zohľadniť súčasné obavy týkajúce sa bezpečnosti dodávok, iv) riešiť otázky cien a dodávok na úrovni únie, v) posilniť štruktúru regulačných orgánov.

Plynárenský balík má podporiť dopyt a teda aj výrobu obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov vrátane vodíka. Jedným z kľúčových bodov balíka je definícia pojmu nízkouhlíkového vodíka, obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov a palív. Zavádza sa napríklad prahová hodnota 70 % zníženia skleníkových plynov, čo sa môže ukázať ako náročne dosiahnuteľný cieľ. Balík predpokladá aj vhodné zosúladenie regulačného rámca s balíkom Čistá energia (tzv. CEP).

- klimatický zákon stanovujúci cieľ zníženia emisií o 55 % do roku 2030 a zakotvujúci cieľ klimatickej neutrality do roku 2050, teda stav, kedy bude celková uhlíková bilancia štátov EÚ vyrovnaná,

- prebiehajúca revízia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru pre zlepšenie plánovania infraštruktúry a zjednodušenia povoľovacích procesov (nariadenie *TEN-E*),

- prebiehajúca úprava nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (tzv. *CACM 2.0*).

EK tiež v priebehu roka 2021 prijala viacero stratégií: stratégia sektorovej integrácie, vodíková stratégia, Vlna obnovy, stratégia pre rozvoj prímorských (off-shore) OZE, priemyselná stratégia. Úrad aktívne pôsobil na medzinárodnej úrovni prostredníctvom svojich zástupcov v rámci Rady regulátorov pri agentúre ACER, Valného zhromaždenia asociácie CEER a tematických pracovných skupín pôsobiacich pri ACER a CEER pre oblasť elektriny a plynu.

[Spolupráca s ACER a partnerskými regulačnými orgánmi](#)

[Bilaterálne stretnutia na pôde úradu v Bratislave](#)

V priebehu roka 2021 sa uskutočnilo veľké množstvo virtuálnych rokovaní s partnerskými regulačnými úradmi, Európskou komisiou, agentúrou ACER a aj napriek pretrvávajúcej nepriaznivej pandemickej situácii bolo možné zorganizovať aj niekoľko fyzických stretnutí zameraných na prehlbovanie cezhraničnej spolupráce.

V septembri zástupcovia ÚRSO na čele s jeho predsedom prijali v priestoroch úradu v Bratislave delegáciu zástupcov štátnych orgánov Gruzínska a Kosova, ktorým predstavili základné princípy

fungovania regulačného úradu, jeho priority, súčasné a budúce výzvy v kontexte domáceho i európskeho vývoja regulácie v sektoroch plynárenstva a elektroenergetiky.

Predseda úradu so zástupcami medzinárodného oddelenia ďalej prijal počas bilaterálneho stretnutia predsedu gruzínskeho regulačného orgánu. Počas krátko pracovného stretnutia boli diskutované hlavné témy, riešené obomi regulátormi v aktuálnom kontexte.

V októbri sa uskutočnila na pôde úradu historicky prvá oficiálna návšteva riaditeľa agentúry ACER Christiana Zinglersena, ktorej ústrednou témou bolo prehĺbenie ďalšej vzájomnej spolupráce medzi ACER a ÚRSO. Následne sa predseda spolu s ďalšími dvomi zástupcami úradu zúčastnili zasadnutia Rady regulátorov pri ACER v Ľubľane, ktorá bola v tom čase hositeľom Európskej rady.

Medzi pozitívne výsledky úradu treba zaradiť aj fakt, že úrad spoločne s partnerskými inštitúciami z Talianska a Grécka v októbri uspel v medzinárodnej súťaži o twinningový projekt EÚ (v trvaní 24 mesiacov) zameraný na poskytnutie odbornej pomoci a budovanie kapacít dvoch orgánov štátnej správy Palestíny pre energetiku a prírodné zdroje.

Jeden zamestnanec úradu sa v rámci CEER cezhraničných školiacich programov zúčastnil projektu vzdelávania v rámci projektu RAERESA, projekt vzdelávania pre africké krajiny.

Zároveň bol v priebehu roka 2021 iniciovaný projekt Štrukturálnej reformy pod záštitou EK (z jej fondov) zameraný na ďalší rozvoj kompetencií úradu a zvyšovania kvalifikácie jeho zamestnancov, pod odborným vedením predsedu úradu a ďalších jeho zamestnancov. Projekt bude ďalej prebiehať aj v roku 2022.

REMIT

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (REMIT) stanovuje pravidlá pre účastníkov trhu aktívnych na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a plynom. Cieľom nariadenia je prehĺbenie dôvery v integritu pri obchodovaní na veľkoobchodných trhoch v EÚ, pričom tento európsky právny predpis zakazuje zneužívanie dôverných informácií v obchodnom styku a manipuláciu s trhom.

Úrad má na vnútroštátnej úrovni na základe zákona č. 250/2012 Z. z. s účinnosťou od 01.09.2012 právomoc registrovať účastníkov veľkoobchodného trhu, preskúmať podozrivé prípady zneužitia trhu a udeľovať sankcie v prípade porušenia nariadenia. Na európskej a cezhraničnej úrovni koordinuje monitorovanie trhov a spoluprácu medzi národnými regulátormi agentúra ACER.

ACER zároveň pomocou technologických analytických nástrojov denne filtruje z údajov o transakciách podozrivé prípady a pravidelne ich posiela ako varovné hlásenia (tzv. alerty) národným regulátorom na preskúmanie. Ďalšími prostriedkami (okrem vlastného monitoringu regulačného orgánu), ktorými sa dostávajú potenciálne prípady porušenia REMIT na prešetrenie regulátorom, sú hlásenia energetických búrz či iných obchodných a brokerských platforiem (tzv. PPAT), či anonymné podania účastníkov trhu. V roku 2021 úrad preveroval dva potenciálne prípady porušenia REMIT, z toho oba s cezhraničnou pôsobnosťou v spolupráci s partnerskými regulačnými orgánmi a agentúrou ACER.

V súlade s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, sú účastníci trhu povinní zaregistrovať sa v národnom registri účastníkov trhu, dbať na aktuálnosť údajov v registri a zároveň oznamovať údaje o veľkoobchodných transakciách cez poverené osoby, ktorými sú tzv. registrované reportovacie mechanizmy (RRM) certifikované agentúrou ACER.

Úrad k 31.12.2021 evidoval 133 zaregistrovaných účastníkov trhu pôsobiacich na slovenskom veľkoobchodnom trhu s energiou. Väčšina účastníkov trhu oznamovala ACER údaje o transakciách prostredníctvom slovenských RRM, ktorými sú dve spoločnosti - OKTE, a. s. a Solien, s. r. o.